CIRCULATION: 2,000 Copies

Filipina Esperantisto

Organ of the Philippines
Esperanto Association

Entered at Post Office at Manila as Second Class.

Vol. I, No. 8 MARCH, 1908 20 centavos

Published by the Executive Committee of the Philippines Esperanto Association at McCullough Building : :

Adreso: P.O. Box 326, Manila

Annual Subscription ..... ₱ 2.00
Unu peso (₱1.00) egalvaloras 1026 spesojn

JARA ABONO—EKSTERLANDE: Ni akceptas deksep internaciajn respond-kuponojn.

NOTES AND COMMENT

The Carnival held in this city on the opening days of this month proved a great success, and the promoters are so encouraged by the result that they intend to commence at an early date their preparations for next year's pageant on an even more elaborate scale.

Two esperantists occupied the thrones of the Occident and the Orient. Captain Langhorne as King of the Occident and Miss Purita Villanueva as Queen of the Orient. We are printing a portrait of the latter in costume on our frontispiece in this issue. We cannot refrain from remarking upon the beauty of the piña fabrics—products of the native looms of these islands—when given so graceful a setting. The photo was taken by Señor J. Reyes.

In this issue we are commencing a grammar of Esperanto in the Tagalog language, a similar space will be devoted to it in future issues, and when completed will be printed in book form.

We are devoting many pages to propaganda and are forced through lack of space to hold over much interesting correspondence; also articles dealing with the movement abroad; reviews of publications; a communication on technical and scientific words from the "Scienca Oficejo," Geneva; continuation of "La Muroj de Manila'o" as well as the list of Esperanto gazettes.

Our *role*, at this stage especially, must be one of propaganda, and we leave the ably edited all-Esperanto journals to supply our few advanced readers with literature more varied.

In this connection we would like to impress upon members that they subscribe to one or more of these special journals for the excellent reading they afford as well as for encouragement to the movement it helps to give.

We will gladly forward subscriptions to any journal as published in our previous issues.

"The Esperanto Instructor" is now under the editorship of Dr. O'Connor. This little monthly may be ordered through us for one peso per annum. We have a few sample copies that we will send free on application.

We have also a few sample copies of the "American Esperanto Journal" and "British Esperantist" that we will send on request. "Tra la Mondo," the illustrated all-esperanto journal, is specially recommended; the subscription price is 3.20 spesmilos, equivalent to ₱3.20.

EVENING CLASSES

Those of our members who desire to attend classes for Esperanto are informed that Mr. Edgar McClellan is now holding meetings for mutual study at the Konsulejo, Hotel de France.

Spanish class at 6:30 to 7:30 p.m. on Mondays, Wednesdays and Thursdays; American class at 7:30 to 8:30 on the same evenings.

During the vacation the Filipino class at the Liceo de Manila will be discontinued. Mr. McClellan will however open up another class for Filipinos in Intramuros, and requests those wishing to attend to communicate with him at P. O. Box 636.

Digitized by Google

Letero de D-ro L. L. Zamenhof

Al Ĉiuj Esperantistoj

D-RO L. L. ZAMENHOF

Varsovio, la 18an de Januaro 1908.

En la jaro 1900, kiam la esenco de la internacilingva afero estis ankoraŭ tro malmulte konata kaj la mondo pensis, ke ekzistas diversaj lingvoj internaciaj, kiuj inter si batalas, sinjoroj Couturat kaj Leau en Parizo fondis "Delegacion," kies celo estis: peti la Internacian Ligon de Akademioj, ke ĝi esploru, kiu el la ekzistantaj artefaritaj lingvoj taŭgas plej bone por la rolo de lingvo internacia, aŭ elekti mem komitaton, kiu esplorus tiun ĉi demandon. Kvankam, de la jaro 1900 ĝis nun, la vivo jam *mem* solvis la diritan demandon, tamen, por plenumi sian promeson, la Delegacio, en Oktobro 1907, kunvokis komitaton, kiu devis elekti lingvon internacian. Sed bedaŭrinde la komitatanoj ne ĝuste komprenis sian taskon, kaj, elektinte Esperanton, ili decidis fari en ĝi *reformojn*, forgesante, ke tia tasko tute ne estis kaj neniam povis esti komisiita al ili. Tiu ĉi tre bedaŭrinda decido estis kaŭzita de kelkaj tre gravaj malkompreniĝoj:

1.o Oni forgesis, ke la afero de lingvo internacia estas nun ankoraŭ en la stato de *propagando;* ke la mondo ne akceptas lingvon internacian ne pro tiuj aŭ aliaj ĝiaj *detaloj*, sed nur pro malkonfido al la *tuta* afero; ke sekve nun ĉiu vera amiko de lingvo internacia devas absolute silenti pri siaj personaj gustoj kaj gustetoj, kaj ni ĉiuj devas antaŭ ĉio labori en plej severa *unueco*, por ke ni akiru por nia afero la *konfidon* de la mondo. Kiam nian aferon prenos en sian manon ia granda *forto* (ekzemple la registaroj de la ĉefaj landoj), kiu per sia potenco povos doni al ni ne senvalorajn tro memfidajn vortajn promesojn, sed plenan *garantion*, ke ĝi alkondukos nian aferon al la celo *pli certe* ol ni kaj ke ĝi ne faros facilanime iajn decidojn, antaŭ ol ili *tute mature* kaj perfekte estos pripensitaj kaj praktike *elprovitaj* kaj *fiksitaj*, tiam ni povos konfide transdoni al tiu potenca forto la sorton de nia afero; sed se *privataj* personoj, kiuj havas nek ian aŭtoritaton, nek ian forton, postulas, ke ni forlasu la vojon, kiun ni pacience kaj sukcese sekvis en la daŭro de multaj jaroj, kaj ni komencu plej danĝerajn rompajn eksperimentojn, ĉiuj veraj esperantistoj energie protestos. Nun, kiam ni estas ankoraŭ tro malfortaj, ni povas atingi nian celon nur per *severa disciplino* kaj per *absoluta unueco;* alie ni pereigos nian tutan aferon por ĉiam, por *ĉiam;* ĉar kiu scias, kun kia grandega malfacileco kaj per kia superhome pacienca dudekjara laborado de multaj miloj da personoj estas atingita la nuna favora rilato de la mondo al nia afero, tiu komprenas, ke se, pro interna malpaco, Esperanto nun pereus, la mondo jam neniam, *neniam* volos ion aŭdi pri ia nova lingvo internacia, eĉ se ĝi estus ne senviva teoria produkto de multaj reciproke malproksimaj kapoj, sed la plej genia kreitajo! Mi ripete memorigas tion ĉi al la reformistoj, mi ripete kaj insiste petas ilin, ke ili pripensu, kion ili faras, ke ili ne ruinigu tiun grandan kaj gravan aferon por kiu ni ĉiuj laboras kaj por kies ebla pereo la posteuloj iam severe nin juĝus.

2.o Oni forgesis, ke ne sole eĉ en sia nuna formo Esperanto en la praktiko montriĝis perfekte taŭga por sia rolo kaj ke plibonajo povas fariĝi danĝera malamiko de bonajo, sed ke se eĉ *efektive* aperus la neceseco plibonigi Esperanton, la solan kompetentecon kaj rajton por tio ĉi havas ne flankaj personoj, sed nur la *esperantistoj mem.* Kaj en ĉiu momento, kiam plibonigoj montriĝos efektive necesaj

Digitized by Google

kaj ĝustatempaj, la esperantistoj tre facile *povas* ilin efektivigi. Ĉar ĉiu rakontado pri ia baro, kiu n kvazaŭ prizentas la Bulonja Deklaracio, aŭ pri ia kvazaŭa senviveco kaj senforteco de nia Lingva Komitato, estas simpla malvero, per kiu oni penas fortimigi de ni tiujn personojn, kiuj ne konas bone la staton de la afero j.

Ĉiu, kiu legis la antaŭparolon de la "Fundamento de Esperanto," scias tre bone, ke ĝi ne sole ne prezentas ian baron kontraŭ la evolucio de la lingvo, sed kontraŭe, ĝi donas al la evolucio tian grandegan liberecon, kiun neniu alia lingvo iam posedis eĉ parte. Ĝi donas la eblon, se tio estus necesa, iom post iom eĉ ŝanĝi la tutan lingvon ĝis plena nerekonebleco! La sola celo, kiun la Fundamento havas, estas nur: gardi la lingvon kontraŭ *anarkio*, kontraŭ reformoj *arbitraj* kaj *personaj*, kontraŭ danĝera *rompado*, kontraŭ forjetado de malnovaj formoj antaŭ ol la novaj estos sufiĉe *elprovitaj* kaj tute definitive kaj sendispute *akceptitaj*. Se la esperantistoj ĝis nun tre malmulte faris uzon de tiu granda libereco, kiun la Fundamento al ili donas, ĝi ne estas kulpo de la Fundamento, sed ĝi venas de tio, ke la esperantistoj komprenas tre bone, ke lingvo, kiu devas trabati al si la vojon ne per ia potenca dekreto, sed per laborado de amasoj, povas disvolviĝi nur per tre singarda vojo de natura *evolucio*, sed ĝi tuj mortus, se oni volus ĝin disvolvi per kontraŭnatura kaj danĝerega vojo de *revolucio*.

Cetere, se la Bulonja Deklaracio efektive prezentus ian malbonajon aŭ neprecizajon, kiu do malpermesas, ke iu proponu ĝian ŝanĝon aŭ eĉ ĝian tutan forigon? Jes, tiuj sinjoroj, kiuj suk la influo de agitantoj diras, ke la "Fundamento" prezentas "eternan baron kontraŭ la evolucio de Esperanto," parolas pri afero, kiun ili tute ne konas!

Ĉar la Lingva Komitato ĝis nun faris ankoraŭ neniun rompon en la lingvo, tial la reformistoj ĝin kulpigas, ke ĝi estas senviva, senforta, senaŭtoritata, sentaŭga! Sed se ĝi estas malbona, kiu do malpermesas, ke la esperantistoj mem ĝin reorganizu? Anstataŭ semi malkontentecon, malpacon kaj ribelon, ĉu ne estus pli bone, se iu el la malamikoj de la nuna Lingva Komitato prezentus projekton de reorganizo de tiu ĉi komitato? Se la projekto estos bona, ĝi ja certe estos akceptita; mi povas eĉ sciigi la malkontentulojn, ke la prezidanto de la Komitato mem preparas nun projekton de reorganizo, kiun li intencas prezenti al la plej proksima kongreso. Per vojo de paco kaj harmonio ni ĉion povas krei, per vojo de malpaco kaj ribelo ni ĉion nur detruos.

Por fari reformojn en Esperanto, la "Delegacia Komitato" ricevis komision nek de la esperantistoj, nek de siaj propraj delegintoj (kiuj ne sole ne donis, sed eĉ ne *povis* doni tian strangan komision); siajn proprajn, de neniu rajtigitajn postulojn de reformoj—kiuj apogis sin sur zorge kolektitaj voĉoj de kelka nombro da malkontentuloj, sed tute ignoris la opinion de multaj dekmiloj da personoj kiuj estas kontraŭ ĉiuj ŝanĝoj—la Delegacia Komitato prezentis al la esperantistaro en formo tre ofenda, postulante, ke la tuta multemila kaj longe laborinta esperantistaro akceptu la decidojn, kiujn kelkaj flankaj personoj ellaboris en la daŭro de 8-10 tagoj; ili eĉ malhumile postulis, ke tiuj decidoj estu akceptataj *tuj*, ne atendante la esperantistan Kongreson; tial la sola respondo, kiun ni devis doni al la postulantoj, estus simpla kaj tuja rifuzo. Sed ĉar troviĝis personoj, kiuj per ĉiuj eblaj rimedoj komencis grandan kaj lertan agitadon inter ĉiuj esperantistoj, penante per ĉiuj fortoj ruinigi la harmonion, kiu ĝis nun regis inter ni, penante semi malpacon kaj malkontentecon kaj kreĉi al ĉiu aparte, ke ĉiuj postulas reformojn, nur la ĉefoj kontraŭstaras; kaj ĉar ni komprenis tre bone, kiel pereiga fariĝi por nia tuta afero ĉia publika malpaco kaj skismo, precipe se ĝi al la nenion scianta publiko estas tute malvere prezentata kiel "deziro de multaj societoj"; tial ni en la daŭro de tri monatoj faris ĉion, kion ni povis, por kvietigi la ribelantojn en ia paca maniero. Ni multe korespondis kun ili, penante klarigi al ili, kiel danĝerega ilia agado estas por tiu afero, kies amikoj ili sin kredas; ni prezentis la demandon al la voĉdonado de ĉiuj membroj de la Lingva Komitato; kaj kiam la Lingva Komitato rifuzis akcepti iliajn strangajn kaj tro grandajn postulojn, ni eĉ decidis, ke ni *mem* en nia propra nomo prezentos al la esperantistoj iliajn plej ĉefajn postulojn, kvankam ni tute ne vidas en ili ian necesajon, sed ni nur deziris, ke ĉio estu farata sen rompado, per vojo laŭleĝa; ke ĝis la komuna akcepto la novaj formoj estu rigardataj ne kiel devigaj, sed nur kiel permesataj, kaj ili ricevu forton nur tiam, kiam la Lingva Komitato ilin aprobos kaj Kongreso esperantista donos al ili sian sankcion.

Sed ĉiuj niaj penoj de pacigo nenion helpis. La postulantoj respondis, ke por ili ne estas aŭtoritata nia Lingva Komitato, nek nia Kongreso, kaj ili rezervas al si plenan liberecon de agado.

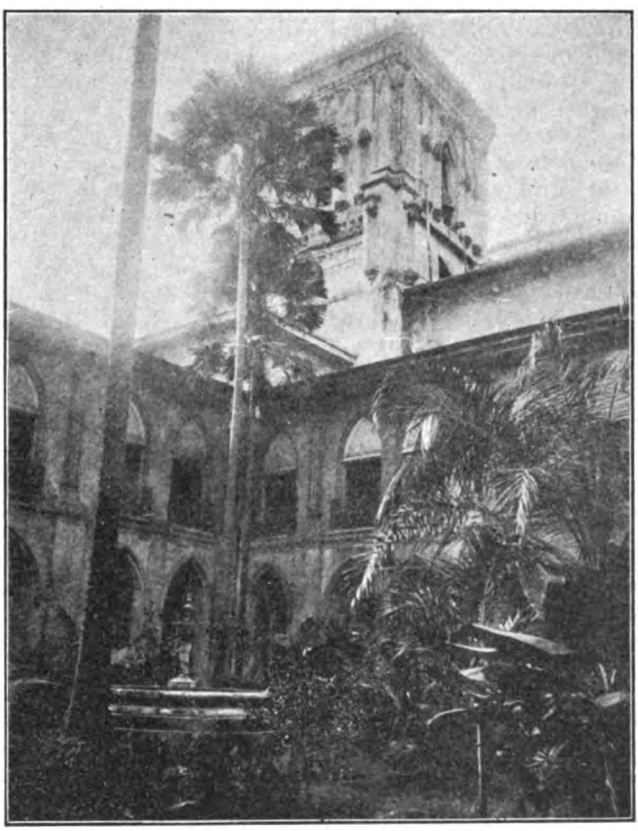
Tiam ni estis devigitaj rompi ĉiun intertraktadon kaj sciigi, ke la "Delegacia Komitato" por ni plu ne ekzistas. La ĉefa la propra tute preciza programo de la "Delegacio," la Komitato ricevis de siaj delegintoj la

Digitized by Google

komision nur *elekti* lingvon; de la momento, kiam tiu elekto estis farita, la "Delegacia Komitato" ĉesis ekzisti kaj restis nur kelkaj *privataj* personoj, kiuj—laŭ siaj propraj vortoj—fariĝis nun esperantistoj. Sed kiam tiuj kelkaj novaj esperantistoj, kiuj aliĝis al Esperanto nur antaŭ malmultaj semajnoj, ekdeziris dikti leĝojn al la tuta popolo esperantista, kiu laboras jam pli ol dudek jarojn, kaj ĉiuj niaj admonoj nenion helpis, tiam ni simple lasis ilin flanke.

Ni estas konvinkitaj, ke tiuj kelkaj scienculoj, kiuj lasis sin entiri en reton, baldaŭ komprenos la eraron, kiun ili faris; ili baldaŭ komprenos, ke nia gravega kaj malfacilega afero povas atingi sian celon *nur per severa unueco;* kaj pro la bono de ilia amata ideo ili baldaŭ discipline aligos siajn fortojn al tiu komuna granda armeo, kiu sen personaj ambicioj, en plena harmonio, kaj nun ĉiam kreskanta sukceso, pacience laboras jam tiom multe da tempo. Kiel ĝis nun, tiel ankaŭ plue, ni, esperantistoj, iros trankvile nian vojon.

L.-L. ZAMENHOF.

Pregejo "Sto. Domingo," Manila.

USONA ESPERANTISTO EN RUSUJO

ELTIRITA DE "AMERICAN ESPERANTO JOURNAL."

Ne longe post kiam mi eklernis Esperanton mi enskribigis mian nomon en la "adresaron" de D-ro Zamenhof. Tiam komencis fluo de poŝtkartoj el ĉiu parto de la terglobo, kun diversaj petoj (principe por ilustritaj poŝtkartoj) kaj inter ili troviĝis unu de sinjoro en Sud-Rusujo, kiu deziris usonan korespondanton. De poŝtkartoj la afero kreskis je graveco; leterojn eĉ potretojn ni interŝanĝis; la leteroj pli oft- kaj plilongiĝis ĝis kiam, post du jaroj de tia korespondado, mi sentis ke mi havas veran amikon en S-ro Dimitri Vasilievič Speranskij, de vilaĝo Sumi; kaj mi fortege deziris lin vidi.

Tiu deziro estis reciproka, kaj kiam li sciiĝis pri mia intenco viziti la Trian Kongreson, S-ro Speranskij tutkore petegis min daŭrigi mian vojaĝon kaj pasigi someron en lia patrujo. Kompreneble mi iom šance-

Digitized by Google

liĝis, ĉar neniun vorton rusan mi konis; li ne konis unu anglan, kaj mi neniam parolis esperante! Sed li ne volis akcepti rifuzon, kaj sendadis tiajn afablajn leterojn, kun karto de la ĝusta vojo, sciigo pri kosto, k.t.p., ke mi tute ne povis sanceliĝi plu, kaj plezure akceptis lian inviton.

En Kembriĝo mi baldaŭ lernis ke timoj pri mia lerteco kompreni kaj paroli Esperanton estas nenecesaj, ĉar tie mi facile interparolis kun samideanoj de dudek diversaj nacioj. Inter ili estis D-ro Krukowski, de Varsovio, kiu poste helpis min kiam mi alvenis en lian urbon.

Post la Kongreso mi iris Rusujon, ŝargite de malgranda valizo kaj grandega pasporto. Mia vojo estis laŭ Berlino, Varsovio, Kievo ĝis Sumi (proksimume Harkof). Ĉe la landlima urbo Aleksandrov komencis miaj doloroj. Kiom mi soporis pri esperantista tradukisto tie, kaj kiom estas necesa tia homo, ne sole tie sed en ĉiu landima urbo! Multajn sciigojn donis al miaj surdaj oreloj la lukse vestitaj oficistoj pri forpreno de mia pasporto, serĉado de pakajo, elpreno de libroj kaj kiamaniere mi povos repreni pasporton. Se ne okaze ĉeestis fraŭlino kiu komprenis ambaŭ rusan kaj anglan mi nun estus en Alekrandrov serĉante tiun oficiston kiu ŝtelis mian pasporton.

Ĉe Varsovio D-ro Krukowski renkontis min en la stacidomo (kiel ni estis aranĝintaj), kaj veturadis kun mi ĝis alia stacidomo, aĉetis novajn biletojn kaj diversmaniere zorgis pri mia komforto. Plej oportune estis ke li tiun faris, ĉar tiame mi tute nescias ke en Rusujo oni devas aĉeti tri biletojn: unu je la vagonaro, la duan se ĝi estas rapida vagonaro, kaj la trian por permeso al oni sidi!

Vi devas rimarki ke D-ro Krukowski ne komprenas la anglan lingvon; li nur povas paroli pole, ruse, germane, france kaj iom itale. Tial nia interparolado deviĝis esti Esperanta. La longa veturado Kievon fariĝis al mi pli interesa per miaj klopodoj paroli per manoj, kapo kaj eĉ piedoj kun germano kaj ruso kiuj sidis en la sama vagono.

Antaŭ mia foriro S-ro Speranskij estis skribinta ke li certe venigos amikojn en Kievo por helpi min sed, kvankam mi jam ricevis poŝtkarton sciigantan ke la urba grupo estos tre kontenta min ricevi kiel gasto dum mia restado, tamen tiaj sciigoj ŝajnis al mi tro bonaj kaj mi konfesas ke mi ne tute konfidis al ili. Imagu, do, mian ĝojon kaj surprizon kiam, malsuprenirante sur trotuaron mi trovis komitaton da kvin sinjoroj, entuziasmaj esperantistoj kiuj staris pretaj por min saluti kaj konduki min al jam elektita ĉambro en hotelo!

Kaj plie mian ĝojon kiam, post tre bongusta tagmanĝo kun miaj novaj amikoj, mi aŭdis pri la aro da plezuroj kiujn mi havos dum la venontaj du tagoj laŭ ilia gvideco! Mi ne povas, pro manko da spaco, rakonti eĉ la nomojn de ĉiu glora vidajo kiun mi vizitis en tiu urbo, la antikva ĉefurbo de Rusujo, urbo tiel granda kiel Bostono kaj al kiu venas ĉiutage miloj da pilgrimoj. Ĉar Kievo estas la centra urbo de rusa religio ortodoksa kaj tie ĉi troviĝas "La Lavra," granda "St. Peters" de Rusujo. Kiel tradukanto dum bonega koncerto de la Simfonia Orhestro mi havis studenton en Kieva Universitato junulon kiu havas tre radikalajn opiniojn pri politikaj kaj socialoj aferoj. Lia fortega sento pri tiuj aferoj, tiom interesaj kaj tiom diskutataj en lia lando, kaj lia kuraĝo sciigi siajn opiniojn certe altiros al li baldaŭ (mi timas) la atenton de policestro. Mi certe kunsentis tute kun li, kaj tiu unua vespero en stranga urbo, tiuj novaj ideoj de la samideano, la belega muziko, la strangaj uniformoj de Kosakaj oficiroj—ĉiuj faris sur mi neforgeseblan impreson.

Mia vizito al "Lavra," aro de belegaj preĝejoj, granda monahejo kun 2,000 monahoj, okazis la sekvantan tagon kun S-ro Füller kiel tradukisto, kaj unu el la ĉefaj monahoj kiel gvidisto. Mi rimarkis ke kien ajn tiu monaho eniris, aliaj monahoj kisis lian manon kaj pilgrimoj sin jetis teren kaj kisis lian piedon. Li havis tre afablan vizaĝon, longajn orkolorajn harojn kaj tre dolĉan voĉon, sed ŝajnas al mi ke li farus pli bone se li, anstataŭ beni tiujn mizerulojn, vendus la grandegan oran krucon kiun li portis kaj donis al ili por manĝi. Permeson viziti tiujn preĝejojn kaj eniri en la katakombojn (donatan al tre malmulte da fremduloj) mi ŝuldas al la prezidanto de la Kieva Esperanta Grupo, D-ro Kovalevski.

Tre kurioza afero okazis en Kievo. Mi vizitis, kune kun la komitato, la blindlernejon. Bedaŭrinde neniu instruisto aŭ lernanto konis esperanton, sed tamen, dank' al miaj kunuloj, mi lernis multon pri la rusa metodo de instruado al blinduloj. Unu blindulineto kiu tre atente aŭskultis la interparoladon tute surprizis min per demando ĉu mi konas iom pri Fraŭlino Helen Keller? Kiam mi respondis jese, kaj plie ke mi loĝadas proksime al ŝia urbo, la junulino ŝajnis treege ravigita kaj renversis sur mian kapon veran akvegon da demandoj pri ŝia hejma vivo, ŝia eksterajo, sia laboro, k.t.p. Miaj samideanoj devis tre rapide traduki por kontentigi tiun scivolemulinon.

Baldaŭ mi sciiĝis ke unu instruisto jam legis al la klaso la "Rakonto Pri Mia Vivo,"

Digitized by Google

de Fraŭlino Keller, kaj tiu juna knabino, kiu nur havis dektri jarojn, tute enamiĝis je tiu glora usona sur-mut-blindulino kiu antaŭnelonge gajnis tian honoron en Radcliffe'a Universitato. Ŝi petegis ke mi alportu al ŝia heroino malgrandan donacon, kaj do donis al mi bele broditan naztukon kiun ŝi mem kudris. Mi ne devas forlasi tiun rakonton ne rimarkante ke Fraŭlino Keller jam diris al mi kiel ŝi jam skribis germane al la knabino por danki ŝin.

Antaŭ ol mi foriris for Kievo la sindonema "komitato" donacis al mi belegan libron kun vidajoj de ilia urbo, subskribitan de ĉiuj miaj Kievaj amikoj. Ankoraŭ unufoje mi deziras dankegi S-rojn. Sepe, Zedlmajer, Mynko, Majkowski, k.a., pro ilia afableco. La tuta anaro kuniris kun mi ĝis la stacidomo, aĉetis la biletojn, telegrafis al S-ro Speranskij pri la ĝusta horo de mia alveno kaj certigis al mi kiom ili ĝojis mian viziton. Neniam mi povos forgesi ilin. "Ĝis la revido."

Post longa vojaĝo trans la stepoj de Sud-Rusujo mi alvenis Vorojbon kaj tie renkontis min S-ro Speranskij. Tio vere finis mian rusan vojaĝon, ĉar tiu renkonto estis la celo de ĉiuj miaj pensoj dum ses monatoj.

Imagu mian ĝojon! Ni tuj konis unu la alian, kaj post amika saluto ni energie kaj seninterrompe babiladis ĝis kiam nia vagonaro feriris Sumi'on. Pri malkompreno? Neniom! Ĉio estis facile komprenata, eĉ kvankam mia kara amiko havas bedaŭrindan malhelpon je elparolado.

Mia restado en S mi estis treege kontentiga. Tie mi partoprenis en la kutima vivmaniero de mia amiko, tute kiel mi estus ano de lia familio. Estis bonega montrado de vivo de rusa mezaklaso en urbo de 30,000 loĝantoj. Dum mia loĝado mi renkontis nenium kiu povis paroli angle. Efektive la policestro raportis ke mi estas la unua usonano kiu jam eniris en Sumi'on.

Tamen mia interparolado ne estis limigita je S-ro Speranskij, ĉar la tuta familio (escepte lia afabla patrino) povas paroli esperante kaj eĉ ŝi, antaŭ kiam mi foriris, sciis tiom pri: Esperanto kiu nuligis pri la rusa lingvo. Sed S-ro Speranskij estis instruinta al kelkaj junuloj la lingvon, kaj multajn gajajn piknikojn, marŝadojn kaj ludojn ni havis kune: Andreo, Nikolaj (12-jara), Sercoja kaj aliaj kiuj troviĝas en la grup tegrafajo.

La sinjoro kiu sidas je mia maldekstra flanko estas mia mastro; lia frato Paulo sidas apud mi je alia flanko. Ambaŭ sinjoroj estas rimarkinduloj; afablaj, bone edukitaj sinjoroj. Dimitri estas kancelaria oficisto; Paulo, instruisto.

Tiu gaja aro da esperantistoj gastigis min kiel princo per piknikoj, remboatoj, koncertoj, k.t.p., dum mia dusemajna restado en Sumi. Mi ankaŭ pasigis tagon sur granda bieno de S-ro Lintvarev, malproksime tridek kilometrojn, en kamparo, kaj tie mi provis la bonegajn ecojn de diversaj rusaj piroj, pomoj kaj aliaj fruktoj. Pri ilia bongusto mi plenkore povas atesti. Ankaŭ mi pasigis du tagojn ĉe somerdomo de eminenta advokato Smirnov.

Tiu sinjoro, tre glora ĉasisto, estis terure ĉagrenata kiam oni diris ke mi, kvankam usonano, ne estas forta atletulo, ne povas pafi, maĉi tabakon, blasfemi nek trinki! Kiam, do dum tiu interparolado mi min malantaŭenapogis en mia seĝo kaj metis miajn piedojn sur tablo, tiam lia ĝojego estis ridinda. Jen fine neniu dubo pri mia nacieco!

Unu lernanto en altlernejo estis aĉetinta en Germanujo piedpilkon (sferan laŭ angla speco) kaj kelkaj lernantoj petis ke mi instru al ili "la noblan ludon." Tre volonte mi tion faris kiel eble plej bone, per montrado kaj parolado (kompreneble esperanta), sed tial ke mi nesciis la anglan metodon kaj ili ne deziris lerni la usonan, evolviĝis stranga ludo kiu certe troviĝas nenie ajn krom en Sumi. Mi promesis sendi al Sumi la ĝustan regularon tradukitan en Esperanton. Estis ridinde rimarki la surprizon (eĉ teruron) sur vizaĝoj de instruistoj kiam mi partoprenis en knabaj ludoj. Tia interrilato de instruisto kaj lernanto ne estas kutima en Rusujo.

Sed sendube la plej bona parto de mia rusa vizito estis la kvietaj vesperoj kiujn mi pasigis kun Dimitri ĉe lia familio, interparolante, ludante sur fortepiano aŭ per ŝakoj, aŭ aŭskultante dum li tradukis diversajn popolrakontojn. Kiam fine mi devis foriri mi tion faris kun granda malĝojo kaj multaj promesoj ke mi revenos kiel eble plej baldaŭ.

En Kievo mi haltiĝis dum unu feliĉa tago kun la universitataj studentoj Dobszanski Postalenko kaj Mynko. Poste en Varsovio mi restadis du tatgojn kie D-ro Leono Zamenhof (la majstro estis en Ostenlo), D-ro Robin kaj S-ro Niemojevski amike montris al mi ĉiujn vidajojn. Mia amiko Krukowski estis bedaŭrinde malsana. Pro manko da spaco mi ne povas rakonti pri miaj spertadoj en la ĉefurbo de Polujo, la naska urbo de Esperanto, sed mi nur diros ke kiam mi foriris el Rusujo estis post unu tuta ronlo de gasteco kaj afableco de niaj rusaj samideanoj. Vivu Esperanto en Rusujo!

EDWARD K. HARVEY.

Digitized by Google

PROPAGANDA PAGES

"The International Auxiliary Language, Esperanto

By John Mabon Warden, F.F.A., F.B.E.A."

In all ages, since the time of the Tower of Babel, men have experienced much inconvenience whenever they have found it necessary to hold communication with people speaking a di erent language. Even in these modern times of civilization and education, the difficulties which stand in the way of acquiring a single foreign tongue so thoroughly as to be able to use it freely in conversation or correspondence, are so great, that such proficiency can only be the good fortune of the few; and it is always very doubtful whether the time employed in mastering a foreign language, with all its illions, could not have been much better spent.

I wish at the outset to disclaim any idea of laying before you a scheme for a language intended to be spoken by every one on the face of the earth, or even by the civili ed or the European peoples, as their ordinary daily tongue. At di erent times schemes have been propounded for the creation of a philosophic language which should thus supplant existing tongues; but such attempts are utopian. The mother-tongue of every nation must continue to be the medium of intercourse within its borders. The particular scheme to be brought under your notice to-night is simply an *auxiliary* language, calculated to facilitate spoken and written communications between the natives of different countries.

It is needless to enumerate the many advantages that would accrue from the general adoption of some such international medium, as these will be sufficiently obvious. One special use for a neutral language would be found at the international congresses and conferences now so common. Much valuable time could be saved if the speakers were all to employ only one language; but it is evident that such language must be fully international.

During the last few centuries many attempts have been made to solve the problem of an international tongue. In the Middle Ages a kind of international language existed in the shape of Latin, and even afterwards it was the custom to print scientific works in that language. During the last twenty or thirty years there has been great activity in the production of schemes of the kind. Many of these have been of a hopelessly rudimentary or otherwise unsatisfactory character, and quite useless for practical purposes. A few have sought to revive the use of Latin for the object aimed at; but very brief consideration is necessary to appreciate the extreme difficulties in the way of this. Latin is a dead language; its vocabulary entirely lacks the terminology and modes of expression necessary for the modern sciences, arts, and professions; its construction is very complicated, with its endless declensions and conjugations, its ambiguities of meaning, its artificial genders, and its numerous exceptions and irregularities. In order to adapt it for modern everyday use, it would be necessary to introduce such enormous changes and simplifications that practically a new language would have to be created.

* * * *

Esperanto is the invention of Dr. Ludovic Lazarus Zamenhof, an oculist of Warsaw, who was born in 1859, and whose first little book on the subject was published in 1887, not quite twenty years ago. His first idea was to revive one of the classical languages, but he soon saw reason to abandon it. He had realized the fact that the complexity of grammar forms one of the great difficulties, and so he set himself to prepare a simplified grammatical system, being much assisted in this by the comparative simplicity of the grammar of the English language. Next came the problem of a vocabulary—a task whose magnitude rather alarmed him, until he conceived the idea of reducing the number of root-words to a minimum and forming derivatives from each root by the addition of affixes having fixed meanings. One condition only he adhered to strictly—namely that the formation of words in this way should be absolutely regular, without any exceptions. He had observed that in the principal modern languages there exist already a considerable number of international words. These he adopted, and thus

Digitized by Google

he constituted what may be called a Romano-Teutonic vocabulary.

The language was also arranged so as to be available even to persons who might not know or who might never even have heard of it, the whole grammar being practically included in the vocabulary.

Esperanto is accordingly based on two essential principles: (1) the maximum of internationality in the root-words, and (2) the invariability of the elements of the vocabulary, each such element having an independent root and meaning of its own. How these principles are carried out in practice will now appear.

The alphabet contains twenty-eight letters, of which five are vowels and twenty-three consonants. In the selection of these care has been taken to exclude sounds which present difficulties of pronunciation, or which are used only by certain nations: *e.g.*, the two sounds of English represented by the combination *th*, the French nasals, the German "modified" vowels, etc.

The vowels are the ordinary five—A, E, I, O, U. In Esperanto these have the full Italian sounds, which are practically the vowel-sounds of the five English words, *par*, *pear*, *pier*, *pore*, *poor*, and are of medium length. There are no stopped or short vowels. The fact that these five letters, common to all European languages, and representing five sounds also present in each, have been found sufficient for the vowel-sounds wanted in Esperanto, is a strong proof of its simplicity.

The consonants are B, C, Ĉ, D, F, G, Ĝ, H, Ĥ, J, Ĵ, K, L, M, N, P, R, S, Ŝ, T, Ŭ, V, Z. The majority of these are pronounced exactly as in English. The only ones calling for remark are the following:

C, pronounced always like *ts* in *fits*. Our English *c* is a redundant letter, as it represents both *s* and *k*. The Esperanto C has the value which the letter acquired in late Latin, and which it still possesses in some other languages. When it begins an Esperanto word, it is generally followed by E or I, as in CENTRO, CILINDRO, which need no translation; but there are also—CARO = *Tsar*, *Czar*; and COLO = *inch*.

It will be seen that some of the letters have a circumflex accent. This is simply to adapt them to the representation of other sounds.

Ĉ is sounded exactly as our *ch* in *church*: *e.g.*, ĈEKO = *cheque*; ĈENO = *chain*.

Another pair of letters are G and Ĝ. These are simply our hard *g* and soft *g* respectively: as in GANTO = *glove*; GENUO = *knee*; GIMNAZIO = *high school*; ĜARDENO = *garden*; GENTILA = *polite*; ĜOJO = *joy*.

J is used with its German value: as in JARO = *year*; JES = *yes*.

Ĵ represents the French *j*: as in ĵURNALO = *a daily paper*.

S has always the sharp sound of our *ss*, because Z is the representative of the other sound, heard in our *rose*, *ooze*.

Ŝ stands for our *sh*: *e.g.*, ŜIPO = *ship*; ŜOVI = *to push*; ŜUO = *shoe*.

Lastly, Ĥ, though not well known in English, is quite understood by Scotsmen, being the final sound in *loch*. It is of rare occurrence in Esperanto, being used only in words derived from the Greek, as ARĤITEKTO, MONARĤO ĤORO = *choir*.

A separate symbol having been provided for each sound, the system is strictly phonetic, as any new language intended for international use must obviously be. There is no *q*, nor *x*, nor *y*.

Diphthongs are not excluded; but the term, as applied to Esperanto, must be understood to mean monosyllabic diphthongs. There are six such—AJ, EJ, OJ, UJ, formed by adding the consonant J (English *y*) to the preceding vowel, and AŬ, EŬ, where the U is not a vowel, but a consonant having the value of our *w* (consonant). These six sounds are very similar to those heard in the English words—*my*, *cayenne*, *boy*, *hallelujah*, *away*, *wayward*.

When two vowels come together in a word, they are sounded separately, as in—AERO = *air*; GUI = *to enjoy*; SOIFO = *thirst*. Thus, in Esperanto, every word possesses just as many syllables as it has vowels.

The accent, or stress, is always on the second last syllable of a word which is not monosyllabic: *e.g.*, OFICÍRO, GEOGRAFÍO, HIÉRAU.

Like the alphabet, the root-words have been chosen with due regard to the amount of internationality which they possess, and care has been taken to obviate clashing (*e.g.*, MENSO = *the mind*, MONATO = *month*). The author has published a dictionary containing the fundamental root-words, with the meanings in five languages—French, English, German, Russian, Polish. Where two or more languages have a common root, that root is chosen, unless where confusion might result, in the case just indicated. Each root-word represents, not the particular word in any of the five languages, but the fundamental idea expressed by such word, and the principal parts of speech are got by the addition of a vowel, as will appear presently. The dictionary contains only about 2,000 root-words, and it is quite safe to say that any educated person will recognise at least 60 per cent of them at sight. This number,

Digitized by Google

of course, does not include scientific and other technical terms, which are already much more international than words used for ordinary purposes. When such scientific terms are used, they receive the Esperanto orthography and termination.

As illustrating the choice of roots in the dictionary, we have ŝIPO = *ship*, because that agrees with English *ship* and German *schiff*, though not with French *navire*. Some root-words have been so chosen as to harmonise the spoken word of some countries and the written word of others: *e.g.*, GARDENO, in which the written word suggests at once the English *garden* and German *garten*, and the spoken word closely resembles the Italian *giardino* and the French *jardin*.

The grammar of Esperanto is extremely simple, and is comprised in sixteen rules to which there are no exceptions. One feature, not found in any of the national languages, is that the principal parts of speech (noun, adjective, verb, and adverb) are in all circumstances immediately recognisable by their terminations. The vowels play an important part in this matter, each of them fulfilling an invariable function. Thus,

O is the termination of all nouns. Every word consisting of a root with this termination is a noun: *e.g.*, PATRO = *father*.

A is the termination of every adjective, and every word ending in A is an adjective: *e.g.*, BONA = *good*.

E is the termination of derived adverbs: BONE = *well*.

I is the sign of the infinitive of the verb: AMI = *to love*; and

U of the imperative: AMU = *love!*

This arrangement, by which the majority of words end with an open syllable, as in Italian, greatly conduces to euphony.

Two of the consonants also play their part in grammar.

J is the sign of the plural. Added to the -O of the noun, it gives the diphthong -OJ, as in PATROJ = *fathers*; and to the -A of adjectives, -AJ, as in BONAJ = *good* (pl.). We thus have BONAJ PATROJ = *good fathers*, for adjectives always agree in number with their substantives. Note the simplicity of this plural—a diphthong, as compared with, say, the English plural in *s*, which letter is reserved in Esperanto for another purpose.

N marks the accusative case, which in Esperanto is the only case besides the nominative: *e.g.*, BONAN PATRON = *good father* (obj.); BONAJN PATROJN = *good fathers* (obj.). The consonant chosen here is the best that could have been selected, for it interposes no difficulty in the way of commencing a following word. This accusative form is logically used throughout, instead of being confined, as with us, to the personal pronouns. Prepositions do not, as in English, govern the accusative, but the nominative; and therefore the substantive has in such cases the form corresponding to the English form: AL LA PATRO = *to the father*. The accusative also permits a freer order of words in the sentence, and so obviates any rigid rules of construction of phrases.

It is, however, in regard to the verb that the great simplicity and comprehensiveness of Esperanto grammar are found. In addition to the infinitive -I and imperative -U terminations, we have

-AS for the present tense,
-IS for the past tense,
-OS for the future tense, and
-US for the conditional mood.

There is no change in these terminations for person and number; the present tense of the verb *to be* is, MI, CI, LI, SI, ĜI, NI, VI, ILI ESTAS.

This gives us only six forms for tense and mood. To these six participial forms are added, and our verb is complete. The participles are

Time.	*Active.*	*Passive.*
Present	-ANTA	-ATA
Past	-INTA	-ITA
Future	-ONTA	-OTA

In these it will be noted that the first vowel is the same as in the corresponding tense, and the final A is simply the termination of the adjective: AMANTA PATRO = *loving father*; AMATA PATRO = *loved father*.

From these twelve forms of the verb every possible expression can be obtained. Take the active verb TENI *to hold*, coupled with the first personal pronoun, MI. We then have the following type of the verb:

SIMPLE TENSES.

MI TENAS,	TENIS,	TENOS,	TENUS.
I hold,	*held,*	*shall hold,*	*should hold.*

MI TENU. *Let me hold.* TENU! *Hold!*

COMPOUND TENSES.

Active.

MI ESTAS—*I am*
MI ESTIS—*I was*
MI ESTOS—*I shall be*
MI ESTUS—*I should be*
MI ESTU—*Let me be*
ESTU—*Be*

TENANTA—*holding.*
TENINTA—*having-held.*
TENONTA—*going-to hold*

Passive.

MI ESTAS—*I am*
MI ESTIS—*I was*
MI ESTOS—*I shall be*
MI ESTUS—*I should be*
MI ESTU—*Let me be*
ESTU—*Be*

TENATA—*being-held.*
TENITA—*having-been-held.*
TENOTA—*going-to-be-held.*

Digitized by Google

This is the complete type of all the forms that any Esperanto verb can take. (Intransitive verbs, of course, lack the last set of combinations.) The verb ESTI = *to be* is the only auxiliary verb. It will be observed that it replaces the English auxiliary *have*, which is somewhat illogical y used. Esperanto, of course, has the verb HAVI, but this always means *to possess*.

The combination above shown of the tenses of ESTI with the participles renders it possible to express all our compound tenses and every shade of meaning desire l. At the same time, the simple tenses of the active voice are used, as in English, when no ambiguity can arise. If we wish to express the idea, *I shall have been assisted*, we say MI ESTOS HELPITA. Literally, this is, *I shall-be having-been-assisted: i.e., I shall* be in a position to say that I *have been assisted*. The expression contains three words only, against the five of English, the four of French (*j'aurai été aidé*), and the five of German (*ich werde geholfen worden sein*).

Before passing from the verb it may be pointed out that while in Esperanto the root-words primarily represent sometimes noun ideas, sometimes adjective ideas, and sometimes verb ideas, it is always possible to obtain from a root all the other parts of speech that may apply. In fact, within the limits of the possible ideas one can always do what is extremely difficult in our existing languages—namely, build up for himself words to express the exact ideas to be conveyed. Still taking the verb TENI, by changing the final I into O we get TENO, which means simply *a hold* (the act, not the *hold* of a ship). From the participles we get TENANTO, *a holder*; TENINTO, *a former holder*; TENONTO, *a future holder*; TENATO, *the one held*; TENITO, *the one that was held*; TENOTO, *the one yet to be held*. Similarly, by changing the A of the participles into E, we produce the adverbial forms, TENANTE, *while holding*; TENINTE, *having held*; TENONTE, *being about to hold*; TENATE, *while being held*; TENITE, *having been held*; TENOTE, *being about to be held*.

There is no indefinite article, and only one form of the definite article, LA, for all genders and both numbers. Gender is natural, as in English.

The ordinary personal pronouns have been mentioned in passing. To these are added (1) ONI, which corresponds to the English indefinite *one, they, people*, to the French *on*, and to the German *man*: ONI DIRAS = *it is said, they say* = *on dit* = *man sagt*; and (2) SI, a reflexive pronoun of the third person = *himself, herself, itself, themselves, one's self*. The latter is specially useful, and promotes clearness of expression where in existing languages there may be ambiguity. All the personal pronouns become possessives by the addition of -A: MIA LIBRO = *my book*; ILIAJ ĉAPELOJ = *their hats*; and take the accusative N when required: ŝI AMAS ĝIN = *she loves her*; ŝI AMAS SIN = *she loves herself*. JOHANO TROVIS SIAN LIBRON = *John found his* (own) *book*; JOHANO TROVIS LIAN LIBRON = *John found his* (somebody else's) *book*.

The prepositions, conjunctions, and what may be called natural adverbs, are largely taken from Latin sources, doubtless because modern forms are not sufficiently international.

The same cause has probably influenced Dr. Zamenhof in the construction of one of the most interesting parts of his system, the table of primary correlative words. Time will not permit of a full description of this; but it may suffice to say that it is a table of forty-five words (five columns and nine rows). The rows contain (1) adjectives of quality, (2) adverbs of cause, (3) adverbs of time, (4) adverbs of place, (5) adverbs of manner, (6) pronouns of possession, (7) pronouns implying "-thing," (8) adverbs of quantity, and (9) pronouns of individuality. The five columns divide these into (1) indefinites, (2) relatives or interrogatives, (3) demonstratives, (4) collectives and distributives, and (5) negatives. There are five different word-beginnings, and nine different word-endings; and each word contains in the middle the latter -I. I understand that a similar arrangement is found in Greek.

Numbers are well provided for. The cardinal numbers are—UNU, DU, TRI, KVAR, KVIN, SES, SEP, OK, NAŬ, DEK, DEK UNU, DEK DU,.... DEK NAŬ, DUDEK UNU, ... TRIDEK, ... KVARDEK, ... CENT, ... MIL: *e.g.*, MIL NAŬ-CENT SEP = 1907. The ordinal numbers are—UNUA = *first*; DUA = *second*, etc. Numbers can all take the n un form and the adverbial form:—UNUO = *a unit*; DUO = *a pair*; UNUE = *firstly*; DUE = *secondly*. Fractions are shown by a termination, -ON-:—DUONO = *a half*; DUONA = *half* (adj.); DUONE = *half* (adv.). Multiples and collectives are shown by suffixes, -OBL- and -OP- respectively: DUOBLO = *a double*; DUOBLA = *double*; DUOBLE = *doubly*; DUOPE = *two at a time*.

The use of affixes in conjunction with the root-words, to form the extended vocabulary required, ha already been alluded to, and it now remains to illustrate t is ingenious principle. The affixes number

Digitized by Google

in all only thirty-one, of which six are prefixes, and twenty-five postfixes. By means of these we readily get a word expressive of any desired shade of meaning, and so the extent of the dictionary is kept within very moderate limits and the memory is not taxed.

One of the principal prefixes is MAL-, which has been adopted to represent "the exact opposite." We have BONA = *good*, consequently MALBONA = *bad*; RICA = *rich*, MALRICA = *poor*; ALTA = *high*, MALALTA = *low*; and so on. Thus at one stroke the number of attributive adjectives to be remembered is reduced to one-half. But exactly the same thing applies to nouns, verbs, and adverbs; and so we have AMIKO = *friend*, MALAMIKO = *enemy*; APERI = *to appear*, MALAPERI = *to vanish*; VERE = *truly*, MALVERE = *falsely*. Note that MAL- means simply the opposite, not the absence of a particular quality. For example, BELA = *beautiful*, MALBELA = *ugly*; but NEBELA = *plain* (not beautiful).

Probably the most important of the terminations is -IN-, which comes from the German, and represents the female sex. This gives us from PATRO = *father*, PATRINO = *mother*, FRATO = *brother*, FRATINO = *sister*, etc., etc., In at least two instances the masculine root appears to have been obtained by the abbreviation of the previously-existing feminine form taken from a national language—namely, KUZO = *male cousin*, from KUZINO = *female cousin*; and FRAĴO = *bachelor*, from FRAĴINO = *unmarried lady, spinster, miss*. Here, again, a large class of roots is reduced to one-half the number.

Other particles denoting relationship, etc., are GE- = *both sexes together*: as GEFRATOJ = *brothers and sisters*, and BO-, implying *relationship by marriage*: as BOPATRINO = *mother-in-law*. These may be combined: as in BOGEFRATOJ = *brothers-and-sisters-in-law*. There is also -ID- = *offspring*: as KOKO = *cock*, KOKIDO = *chicken*, IZRAELO = *Israel*, IZRAELIDO = *Israelite*.

Of the other affixes only a few can be named. A "collection of" things is denoted by -AR-; -ET- is a diminutive, -EG- an augmentative. So we have—

ARBO = *tree*;
ARBARO = *a wood*;
ARBARETO = *coppice*;
ARBAREGO = *forest*;
ARBETO = *bush*;
ARBETARO = *shrubbery*;

Here, instead of six different words in our own language all containing the same main idea, one suffices, along with the particles which are applicable to thousands of other root-words.

In fact, all derivatives are formed in a strictly regular and logical way from the root-word signifying the main idea. The mental labor involved in arriving at the meaning of compound words is incomparably less than the effort that would be required to master, one by one, the many thousands of words otherwise necessary, and to retain them in the memory. One final illustration of the conciseness of the vocabulary may be given. The idea of "death" is denoted by MORT-. From this we have MORTO = *death*, MORTA = *relating to death*, MORTE = *mortally*, MORTI = *to die*, MORTANTO = *the dying one*, MORTANTINO = *the dying one* (fem.), MORTINTO = *the deceased*, MORTADO = *mortality* (statistical), MORTECO = *mortality* ("mortalness"), MORTEMA = *mortal* (subject to death), MORTIGI = *to kill*, MORTIGO = *murder*, MORTIGA = *fatal* (as MORTIGA VUNDO), MORTIGANTO = *murderer* (at present), MORTIGINTO = *murderer* (past), MORTIGINTINO = *female who has murdered*, MORTIGITO = *person killed*, SENMORTA = *immortal*, SENMORTECO = *immortality*, MEMMORTIGI = *to commit suicide*, MEMMORTIGO = *suicide* (the act), MEMMORTIGINTO = *suicide* (the person), etc., etc.

Further details of this method of word-building, and of the system generally, will be found in any of the English instruction books, such as the *Student's Complete Text-Book*, by J. C. O'Connor, M.A., Ph. D. or the *Standard Course of Esperanto*, by G. W. Ballen.

No rigid rule as to order of words having been laid down, syntax gives no trouble in Esperanto, sentences being formed, as in English, with a due regard to connection of ideas.

As to the ease of learning Esperanto, it is not necessary to say much. Let me give only two facts. I have received from a Frenchman an Esperanto letter written the day after he first opened an Esperanto manual. This letter was almost perfect, and it resulted in the carrying-out of a small commercial transaction. Again in the streets of London I met a Frenchman who knew no English, and was able to converse freely with him in Esperanto: he had begun its study within two months previous to our meeting. In such a conversation each is on a footing of perfect equality with the other, and there is an entire absence of the feeling of inferiority that one has in speaking to a foreigner in his language.

I venture to hope that, as regards the essential features of an international lan-

Digitized by Google

guage as postulated by Grimm, I have shown that Esperanto possesses all that is required.

The progress made by Esperanto has been very rapid. Beginning in the east of Europe only twenty years ago, it gradually spread westwards. In France especially it has secured many and influential adherents; and the fact that Frenchmen are prepared to give up for international purposes their own language—so long used in that connection—in favour of Esperanto, speaks volumes for the excellence of the latter. Esperanto is now being taught in the French army schools, and is, I understand, an obligatory subject for military and naval cadets. Instruction in it is also given in all upper-grade schools, in Paris and elsewhere; and a Bill now before the Senate seeks to make it one of the subjects in ordinary schools of every grade.

The language was introduced into Britain only a little more than five years ago, and has already made extraordinary progress. In most of the large towns centres have been formed for its study; and the British Esperanto Association, which is a union of one hundred and twenty of these groups, and the central organization for the British Empire, is about to receive its certificate of incorporation. That Association and the corresponding French body conduct examinations and grant diplomas in Esperanto, and the London Chamber of Commerce has also adopted it as a commercial subject.

In commerce Esperanto bids fair to prove very successful. Commercial firms are now beginning to recognise its importance, and to make use of it in their foreign relations; and a noteworthy instance of this was seen in a recent report to his Government by an American consul in Germany, who strongly advised his countrymen to learn Esperanto if they wished to do business in that country.

Literature is represented quite as fully as can be expected. Besides the periodical literature of various countries devoted specially to Esperanto, many classical works have appeared in the language, such as *Hamlet*, Schiller's *Wilhelm Tell*, etc.; occasional original works appear on technical subjects.

At least two scientific gazettes are published in Esperanto—the *International Science Review* and the *International Medical Review*. The former deals with matters of general scientific interest: for example, it has contained papers "On the Chemical Theory of Ether," by the late Professor Mendeleje ', and "On the Theory of Ions," by Dr. Helte. The medical men have published a "Dictionary of Anatomy" in Esperanto, with the Latin, French, and English nomenclature also.

FAKO DE LA LERNANTOJ

"La Esperanta Instruisto"

Who wrote that letter?	Kiu skribis tiun leteron?	Quien escribió esa carta?
How many pens have you?	Kiom da plumoj vi havas?	Cuantas plumas tiene Vd?
Whom did you meet in Paris?	Kiun vi renkontis en Parizo?	A quien encontró Vd. en París?
When did he send the telegram?	Kiam li sendis la telegramon?	Cuando mandó él el telegrama?
Where is my new hat?	Kie estas mia nova ĉapelo?	Donde está mi sombrero nuevo?
It lies (is) on the table, sir.	Ĝi kuŝas sur la tablo, sinjoro.	Está sobre la mesa, señor.
What kind of books did you buy?	Kiajn librojn vi aĉetis?	Qué libro compró Vd?
I cannot remember your name.	Mi ne povas memori vian nomon.	No puedo recordar el nombre de Vd.
When will breakfast be ready?	Kiam estos preta la matenmanĝo?	Cuando estará listo el almuerzo?
Did you understand what I said?	Ĉu vi komprenis, kion mi diris?	Entendió Vd. lo que yo dije?
What have you for breakfast?	Kion vi havas por matenmanĝo?	Que tenemos de almuerzo?
He was not able to go with you, was he?	Li ne povis iri kun vi, ĉu jes?	Él no pudo ir con Vd. verdad?
Who is knocking at the door?	Kiu frapas sur la pordo?	Quien llama (golpea) á la puerta?

Digitized by Google

What o'clock is it, madam?	Kioma horo estas, sinjorino?	Qué hora es, señora?
I'm not quite certain about it.	Mi ne estas tute certa pri ĝi.	No estoy completamente seguro de ello.
Two o'clock has just struck.	La dua horo jus batis.	Acaban de dar las dos.
Is the weather warm to-day?	Ĉu la vetero estas varma hodiaŭ?	Hoy está caluroso el tiempo?
Did you meet my father?	Ĉu vi renkontis mian patron?	Encontró Vd. á mi padre?
No, I did not see him to-day.	Ne, mi ne vidis lin hodiaŭ.	Nó, no le ví hoy.
How much did these books cost?	Kiom kostis tiuj ĉi libroj?	Cuanto costaron estos libros?
They cost fifteen pesos.	Ili kostis dekkvin pesojn.	Costaron quince pesos.
Did you find my new pen?	Ĉu vi trovis mian novan plumon?	Encontró Vd. mi pluma nueva?
No, but I saw it in your room.	Ne, sed mi vidis ĝin en via ĉambro.	No, pero la ví en su (de Vd.) habitación.
At what hour will he arrive?	Je kioma horo li alvenos?	A que hora llegó él?
He will arrive about two o'clock.	Li alvenos ĉirkaŭ la dua horo.	Él llegó cerca de las dos.
Did you see the king in the city?	Ĉu vi vidis la reĝon en la urbo?	Vió Vd. al rey en la ciudad?
Yes, I saw him in the Museum.	Jes, mi vidis lin en la Muzeo.	Sí, le ví en el Museo.
We shall go for a ride to-morrow morning.	Ni iros por rajdi morgaŭ matene.	Iremos á caballo mañana por la mañana.
Where will you go to-day, miss?	Kien vi iros hodiaŭ, fraŭlino?	Donde irá Vd. hoy, señorita?
It is easy to see that you have lost your appetite.	Facile estas vidi ke vi perdis vian apetiton.	Facilmente se vé que ha perdido Vd. el apetito.
Afterwards I entertained them with an excellent supper.	Poste mi regalis ilin per bonega vespermanĝo.	Después les obsequié con una excelente cena.
Allow me to change my mind and stop at home.	Lasu min ŝanĝi mian volon ka resti dome.	Permitidme variar de parecer y quedarme en casa.
What on earth are you two doing in the dining-room?	Kion do vi ambaŭ faras en al manĝoĉambro?	Que haceis, pues vosotros dos en el comedor?
We shall see each other again to-morrow, I hope.	Ni revidos morgaŭ unu la alian, mi esperas.	Espero, que nosotros nos volveremos á ver mañana.
In spite of all I said, he does not entirely believe me.	Malgraŭ ĉio, kion mi diris, li ne tute kredas min.	A pesar de todo lo que yo dije, él no me cree por completo.
Please tell me who is the gentlemen standing by the fire.	Volu diri al mi, kiu estas la sinjoro staranta apud la fajro.	Sírvase decirme quien es el señor que está en pie cerca del fuego.
Did you ever know such a kind and courteous person?	Ĉu vi iam konis tian bonkoran kaj ĝentilan personon.	Conoció Vd. jamás una persona tan buena y amable?
I used to meet him every time I went to Rome.	Mi antaŭe renkontis lin ĉiufoje kiam mi iris Romon.	Acostumbraba á encontrarle cada vez que yo iba á Roma.
It is now many years since we met, is it not?	Estas nun multe da jaroj, de kiam ni renkontis unu la alian, ĉu ne?	Hace ahora muchos años de cuando nos encontramos, verdad?
Whatever happens, we cannot permit him to become the leader.	Kio ajn okazos, ni ne povas permesi lin fariĝi estro.	Ocurra lo que quiera que sea no podemos permitirle que se haga el jefe.
They are (intend) going to visit the little church on the hill.	Ili intencas viziti la malgrandan preĝejon sur la monteto.	Ellos intentan visitar la pequeña iglesia sobre la colina.
I did think that they would take us with them.	Mi ja kredis ke ili irigos nin kune kun si.	Yo, en verdad, creía que ellos nos harían ir juntamente consigo.

Digitized by Google

Why do you never begin your work in the morning?

I cannot give you this, because it is not mine.

I do not care to tell you what people say about you.

I am certain that we shall be late if we do not start at once.

I hope that now we shall have better weather.

This gentleman is a good client of ours, and any services you may render him will be appreciated by us.

We are pleased to say that we think you will find him a good man for the post you mention, as he is very capable.

We have also always found him honest and precise in money matters.

All expenses which you may incur in connection with this matter, please debit.

We give you this information in confidence, and without prejudice.

We have taken up the two references relating to Messrs. Bell & Co., and give you the following particulars.

We thank you for your order; same is having our best attention.

We know your goods very well, and if we come to terms could, no doubt, place quantities amongst our clients.

We shall arrange to cover by insurance all samples sent you.

In order to go fully into the matter, it would perhaps be better if you came up to London and discussed it personally.

We should be glad to quote you specially reduced rates for goods to any other Continental ports.

Kial vi neniam komencas vian laboron en la mateno?

Tion ĉi mi ne povas doni al vi, ĉar ĝi ne apartenas al mi.

Mi ne volas diri al vi, kion oni diras pri vi.

Mi estas certa, ke ni estos malfruaj, se ni ne tuj ekiros.

Mi esperas, ke de nun ni havos pli belan veteron.

Tiu sinjoro estas bona kliento nia, kaj ni ŝatos iajn servojn, kiujn vi faros al li.

Ni plezure diras, ke ni pensas, ke vi trovos lin taŭga viro por la ofico, kiun vi citas, ĉar li estas tre kapabla.

Ni ankaŭ ĉiam trovis lin honesta kaj preciza pri monaj aferoj.

Volu debetigi en nia kalkulo ĉiujn elspezojn kiujn vi eble faros por tiu ĉi afero.

Ni donas al vi tiun ĉi informon konfidence, kaj sen antaŭjuĝo.

Ni faris la du referencopetojn rilate al S-oj Bell kaj Ko-io, kaj donas al vi la jenajn detalojn.

Ni dankas vin pro via mendo, kaj ni donas al ĝi nian plej bonan atenton.

Ni tre bone konas viajn komercajojn, kaj, se ni interkonsentus, ni sendube povus vendi kvantojn ĉe niaj klientoj.

Ni zorgos, ke ĉiuj specimenoj sendataj al vi estos asekurataj.

Por plenege diskuti la temon, eble estus pli bone, se vi venus Londonon por diskuti ĝin persone.

Ni plezure citus al vi speciale malaltigitajn prezojn por komercajoj por iaj aliaj kontinentaj havenoj.

Porqué no comienza Vd. nunca su trabajo por la mañana?

Yo no puedo dar á Vd. esto, por que no me pertenece.

No quiero decir á Vd. lo que se dice de Vd.

Estoy seguro que nos retrasaremos si no partimos enseguida.

Espero que ahora nosotros tendremos mejor tiempo.

Este señor es un buen cliente nuestro, y agradeceremos (nos gustará) cualesquiera servicios que Vd. le preste.

Con satisfacción le decimos que creemos que Vd. le encontrará hombre apto para el empleo que Vd. cita, pues él es muy capaz.

Nosotros lo hemos encontrado siempre también honrado y formal en asuntos de dinero.

Sírvase adeudarnos en nuestra cuenta todos los gastos que Vd. pueda hacer (hará) por este asunto.

Damos á Vd. esta información confidencialmente y sin prejuicios.

Nosotros hicimos las dos peticiones de referencia relativas á los Señores Bell y Compañía, y damos á Vd. los siguientes detalles.

Le damos gracias por su pedido, al que prestaremos toda nuestra atención.

Nosotros conocemos muy bien sus artículos, y si nos entendemos, podremos, sin duda, vender (largas) cantidades entre nuestros clientes.

Nosotros cuidaremos que todos los ejemplares mandados á Vd. sean asegurados.

Para discutir más ampliamente el tema puede que fuera mejor que Vd. viniera á Londres á fin de tratarlo personalmente.

Con gusto fijaríamos á Vd. precios reducidos para mercancías para cualesquiera otros puertos continentales.

ANONCETOJ po ₱1.00 (1 Sm.) por ses monatoj

PEDRO CABANGIS, BUREAU OF SUPPLY, MANILA, deziras korespondadi per poŝkartoj (aŭ intersangi p.k.) kun samideanoj ciulandaj. Respondos tuj kaj ciam.

S-ro F. E. COBEEN, BOX 175, MANILA, deziras ricevi de ciulandaj samideanoj ilustritajn poŝtkartojn, prefere naciaj kostumoj, kaj sange sendos p. k'n el Filipinujo.

Digitized by Google

The Alarm Attachment to the Sprung-Fuess Barograph of Manila Observatory

Avertilo por la Sprung-Fuess Barografo

Speciale verkita por la Filipina Esperantisto de l'

Reverinda Pastro George M. Zwack, S. J.

Sekretario de l' Meteorologia Observatorio ce Manila.

PART I.

The terrible disaster which befell the neighboring British colony of Hongkong, on September 18, 1906, coupled with the consideration of what probably would have happened if the catastrophe had taken place during the night, clearly demonstrated the value of a device which would give immediate alarm if danger came on unexpectedly. It will be remembered with what appalling suddenness the blow fell. The typhoon—being of very small diameter—failed to send its harbingers far and wide and thus give timely warning: but almost tornado-like it followed with destructive violence closely upon the first indications of danger. A brief half hour elapsed between the warning gun and the hollocaust of life and property. To imagine what would have been the consequences if the typhoon had swooped down upon the harbor during night, without any warning whatever, is too terrible!

Hongkong Observatory has been made the target of much undeserved criticism on account of the unfortunate occurrence. It is, however, the conviction of the writer—shared by many—that any and every Meteorological Service can be caught in a similar manner. This will readily be understood if the reader remembers the tornadoes, so uncomfortably frequent in some parts of the United States, and the suddenness of their unheralded approach. Now, there is no essential difference between a tornado and a typhoon. Both are whirls of winds around a more or less vertical axis having a progressive movement: but while the diameter of the central portion of the former is measured in feet, that of the latter must be reckoned in miles. The smaller the typhoon, so much the more will its characteristics resemble those of a tornado.

That the "Hongkong Typhoon" was of small diameter, there can be no doubt. In the light of subsequent events it is easy to say that the approach of some sort of a disturbance manifested itself as early as

PARTO I.

La terura malfeliĉaĵo kiu falis sur la najbaran kolonion Britan de Hongkong, je la 18a de Septembro, 1906, kunigita kun la konsidero pri tio, kio estus okazinta, se la katastrofo okazus dum la nokto, klare pruvis la valoron de ia aparato, kiu donus tujan averton se la danĝero okazus neatendite. Oni memoras pri la teruriga subitiĝo, je kiu falis la bataĵo (katastrofo). La tifono (ventego)—estinta de tre malgranda diametro—mankis sendi siajn antaŭ-avertojn malproksimen kaj larĝen, kaj, tiel doni averton ĝustatempan; sed, preskaŭ simile al turn-aero ĝi sekvis, kun detrua perforto, tre baldaŭ post la unuaj montraĵoj de danĝero. Mallonga duonhoro pasis inter la averta pafego kaj la eldetruegaĵo de vivo kaj propaĵo. Por imagi tiun, kiu estus estinta la sekvo, se la tifono estus ekfalinta sur la havenon dum la nokto, sen iaj ajn averto, estas tro terurigante.

La Observatorio de Hongkong estas fariĝita la celtablo de multo da nemeratita kritiko pro la malfeliĉa okazintaĵo. Estas, tamen, la konvinkiĝo de l' verkanto—partoprenata de multaj—ke ia kaj ĉia servado meteorologia povus esti eksurprizata, similemaniere. Tiu ĉi estos plene komprenata, se la leganto memorigas la turnaeregojn, tiel nekomforte ofte, ĉe kelkaj partoj (regionoj) de l' Unigitaj Statoj, kaj la subiteco de iliaj ne anoncitaj alproksimiĝo. Nu, ne estas ia esenca malsimileco inter tornado (turnigego de aero) kaj tifono (ciklono). Ambau estas turniĝadoj de ventoj cirkaŭ aksio, plimalpli vertikala, havanta movadon progresan; sed, kiam la diametro de l' centra parto da tiu estas mezurata je futoj, tiu de tiu ĉi devas esti kalkulata je miloj. Des pli pligranda estas la tifono, tiom pli ĝiaj ecoj similiĝos al tiuj de tornado.

Ke la "Hongkong'a Tifono" estis de malgranda diametro, ne estas dudeble. En la lumo de postsekvantaj okazintaĵoj, estas facile diri, ke la alproksimiĝo de iaspeco de maltrankviliĝo sin elmontris tiel frue

Digitized by Google

5 a. m. of that memorable Tuesday, September 18, 1906, since the barometer continued to fall instead of rising. But it must be remembered, that the preceding evening there had been no indication of danger and the Staff of Hongkong Observatory had no obligation to remain on duty during the night under the given circumstances. At Manila Observatory the rooms of the members of the Staff are on the same corridor with the office. While this has the great drawback that the public is getting more and more accustomed to disregard the right of the officers not to be molested outside of office hours unless on urgent business, it has the great advantage of having the recording barometers close at hand and thus being able to see at a glance how the atmospheric pressure is changing: a matter which is far less simple if direct readings must be made. This proximity to the instruments lessens the danger of unpleasant surprises, but does not eliminate it. Half an hour gained may mean much! Hence the importance of a contrivance which will call the attention of the forecaster at the earliest indication of peril.

Soon after the Hongkong disaster the writer had proposed an alarm attachment to the Richard barograph: but the matter dragged on until October 26, 1907.

On October 25th the barometric oscillation had been of the normal type until 8h 5m p. m., when the curve commenced to rise rather briskly until it reached 759.4 millimeters at 8h 35m, which height it maintained until 9h 5m. At 9h 30m it had again descended to a point slightly below the reading corresponding to said hour. The abnormal movement might have been due to the influence of a thunderstorm or of a small squall. At 0h 15m a. m. of the 26th pressure was still 0.7 mm. above the minimum of the preceding afternoon and began to *rise*. There was nothing disquieting about this! However, at 4 a. m. a glance at the barograph caused Fr. Coronas to telephone in all haste to the semaphore station to hoist typhoon signal No. 4, the meaning of which is: "Position of the cyclone center is dangerous for this place. Look out for next signal!" What had happened? The barograph trace showed that at 1h 16m a. m. pressure had begun to fall; reached the minimum of the preceding day at 1h 36m and still continued to diminish. There is no doubt, had the attention of the official been called to the chart at 1h 45m, the first typhoon signal would have been hoisted 2 hours fifteen minutes earlier!

kiel 5:00 matene, de tiu memorinda mardo, la 18a de Septembro, 1906, ĉar la barometro malsupreniradis anstataŭ supreniri. Tamen, devas esti memorigate, ke je la antaŭa vespero, ne estis nenia montriĝo de danĝero, kaj la oficistaro de l' Hongkong'a Observatorio ne havis ian devigon resti vigla dum la nokto, tiuokaze. Ĉe la Manila'a Observatorio, la ĉambroj de l' anoj de l' oficistaro estas sur la sama koridoro kiel la oficejo. Kvankam tio ĉi havas la grandan malutilon, ke la publiko sin kutimas malrespekti la rajton de l' oficistaro ne esti ĝenata ekster la oficalaj horoj, escepte pro aferoj urĝaj, ĝi havas la grandan profiton havi la registrajn barometrojn apudmane, kaj tiel ebligante ilin vidi, ekrigarde, kia sanĝas la premadon aeran: afero kiu estas multe malpli simpla se senperaj legoj devas esti farataj. Tiu ĉi apudeco je la instrumentoj plimalgrandigas la danĝeron de malplaĉaj surprizoj, sed ne forigas ĝin. Duonhoro gajnita povas signifi multe! Tial, la graveco de ia elpensajo, kiu vekos la atenton de l' avertisto je la plej frua montrajo de danĝero. Baldaŭ post la Hongkong'a malfeliĉego, la verkanto proponis ian avertan almetajon al la Richard'a barografo; tamen, la afero treniĝis ĝis la 26a de Oktubro, 1907.

Je la 25a de Oktobro, la barometra balanciĝo estis je la tipo normala ĝis 8h5m postagmeze, kiam la kurbo ekkomencis leviĝi iom rapide ĝis ĝi atingis 759.4 mm. je 8h35m, kiun altajon ĝi subtenis ĝis 9h5m. Je 9h30m ĝi estis ree malleviĝita ĝis loko iomete sub la lego koresponda je la dirita horo. La nenormala movo estus eble kaŭzita per la influo de fulmontondro aŭmalgrava ekventego. Je 0h15m matene, la 26an, la premo estis ankoraŭ 0.7mm. super la minimumo de l' antaŭa posttagmezo, kaj *ekleviĝis*. Ne estis nenio maltrankviliga koncerne tio ĉi! Tamen, je 4h matene, ekrigardo al la barografo igis Pastro Koronas telefoni tutrapide al la semafora posteno, ke oni suprenlevu la kvaran averton, la significo de kiu estas "La loko de l' ciklona centro estas danĝera al tiu ĉi regiono. Observadu por la sekventa signalo." Kio okazis? La barografo postsigno (linio aŭtomate farita per plumo sur papera rubando) montris, ke je, 1h16m matene, la premo ekmalleviĝis, atingis la minimumon de l' antaŭa tago je 1h36m, kaj daŭradis magrandiĝi. Estas nenia dubo, ke se la atento de l' oficisto estis vokita al la karto (barometra) je 1h45m, la unua tifona averto estus suprenlevita du horojn dekkvin minutojn pli *frue! frue!*

Digitized by Google

On that same day Fr. Coronas independently conceived the idea of an alarm attachment, not, however, to the Richard barograph, but to the Sprung-Fuess Mercurial Barometer. This is an immense improvement on the original plan, since this barograph magnifies the movement of the barometric column five times—thus permitting of finer adjustment—and, moreover, has sufficient mechanical energy to insure good electrical contact, even if the contact points should not be in perfect condition. The practical arrangement of the parts as it appears in the finished instrument is due to the ingenuity of Mr. Román Trinidad, Assistant Mechanic of the Weather Bureau, who radically improved the plan furnished to him.

The typhoon mentioned in the foregoing —a very mild specimen—passed between Manila and Dagupan, reaching its least distance from the capital between the hours of 9 and 11 a. m., October 26.

Je la sama tago, Pastro Koronas sendepende (propramove) naskis la ideon pri averta almetaĵo (aparato), ne, tamen, al (por) la Richard's barografo, sed al (por) al Sprung-Fuess hidrarga barometro. Tio ĉi estas grandega plibonigo super la originala plano, ĉar tiu ĉi barografo pligrandigas la movadon de l' barometra kolono kvinoble tiel permesante plidelikatan aranĝiĝon—kaj, plue, ĝi havas sufiĉan energion mekanikan por certigi bonan kontakton elektran, eĉ se la pintoj ne estus je stato perfekta. La praktika aranĝo de la partoj, kiel ĝi aperas en la finita instrumento, estas ŝuldita al la lerteco de S-ro Román Trinidad, Helpanta Mekanisto ĉe la Vetera Oficejo, kiu radike plibonigis la planon, al li provizita.

La tifono citita en la aŭtaŭ irinto-tre neforta specimeno-pasis inter Manila kaj Dagupan, atinginta sian malplej interspacon (distancon) de l' kapitalo inter la matenaj horoj de la 9-a kaj 11-a, je la 26 de Oktobro, 1907.

El Timbre Electrico Aplicado al Barografo Sprung-Fuess del Observatorio de Manila

por Reverendo Padre GEORGE M. ZWACK, J.S.

PARTE I.

El terrible desastre que ocurrió en la vecina colonia de Hongkong, el 18 de Septiembre de 1906, y la consideración de lo que probablemente habría sucedido si la catástrofe hubiera tenido lugar durante la noche, demostró claramente el valor de un aparato que dé inmediata señal de alarma cuando se presenta algún peligro inesperado. Todavía recordamos con qué espantosa rapidez descargó este golpe. El tifón—siendo de muy pequeño diámetro—no extendió á gran distancia sus señales precursoras, ni dió, por tanto, tiempo para prevenirse, sino que, á manera de tornado, apenas dió las primeras indicaciones de peligro, cuando se dejó sentir con toda su violencia destructora. Media hora escasa trascurrió desde que se oyó el estampido del cañón de alarma hasta que tuvo lugar el holocausto de vidas y propiedades. Imaginar lo que habrían sido las consecuencias si el tifón hubiera desfogado en el puerto durante la noche sin aviso alguno, es demasiado terrible!

El Observatorio de Hongkong fué el blanco de injusta crítica á raíz del triste suceso. No obstante, el que estas líneas escribe está convencido, como lo están muchos otros, de que cualquier Servicio Meteorológico puede ser sorprendido de una manera análoga. Esto se comprenderá facilmente si el lector recuerda los tornados tan frecuentes por desgracia en algunas partes de los Estados Unidos, y lo repentino de su inesperada aparición. Ahora bien, entre un tornado y un tifón no existe diferencia esencial. Ambos son remolinos de vientos que giran con movimiento progresivo alrededor de un eje más ó menos vertical: pero mientras el diámetro de la parte central del primero se mide en pies, el del segundo se debe contar en millas. Cuanto más pequeño sea un tifón tanto más semejantes serán sus carácteres á los de un tornado.

Es indudable que el "Baguio de Hongkong" era de pequeño diámetro. A la luz de sucesos posteriores es facil afirmar que la aproximación de alguna perturbación atmosférica se manifestó temprano, á eso de las 5h a. m. del memorable Martes, 18 de Septiembre de 1906: puesto que el barómetro continuó bajando lentamente en vez de subir. Pero se debe recordar que la tarde anterior no había ninguna señal de peligro y la Plana Mayor del Observatorio de Hongkong no tenía obligación de permanecer en vela durante la

Digitized by Google

noche en aquellas circunstancias. En el Observatorio de Manila los aposentos de los miembros del Servicio Meteorológico están en un corredor contiguo á la oficina. Esto tiene el inconveniente de que el público llega á acostumbrarse más y más á no respetar el derecho de los oficiales á no ser perturbados fuera de las horas de oficina, á menos que se trate de un asunto urgentísimo, pero tiene la gran ventaja de tener los barómetros registradores á mano y así se puede ver de una ojeada cualquier cambio que ocurra en la presión atmosférica. Es esta una operación mucho más sencilla que si se hiciesen las lecturas directamente. Esta proximidad á los instrumentos disminuye el peligro de ser tristemente sorprendidos, pero no lo elimina por completo. Media hora que pase puede significar mucho! De aquí la importancia de una invención que llame la atención del observador á la más ligera indicación del peligro.

Inmediatamente después del desastre de Hongkong, el que suscribe había propuesto un mecanismo para convertir en despertador el barógrafo Richard: pero el asunto quedó encarpetado hasta el 26 de Octubre de 1907.

El 25 de Octubre, la oscilación barométrica había sido del tipo normal hasta las 8h 5m p. m., cuando la curva comenzó á subir casi rápidamente hasta que á las 8h 35m llegó á 759.4 milímetros, altura á que se mantuvo hasta las 9h 5m. A las 9h 30m había bajado de nuevo hasta un punto algo más bajo que la lectura que hubiera correspondido á dicha hora si la curva se hubiera conservado normal. Estos movimientos irregulares fueron debidos tal vez á la influencia de una turbonada ó de un pequeño chubasco. A 0h 15m a. m. del 26 la presión atmosférica era todavía 0.7mm más alta que la mínima de la tarde anterior y comenzó á subir. No había nada alarmante en esto! Sin embargo, á las 4h a. m. una ojeada que dió el P. Coronas al barógrafo le obligó á telefonear apresuradamente al Semáforo que se izase la 4.a señal de temporal cuya significación es la siguiente: "La situación del centro del temporal es peligrosa para la localidad, bien que no es inminente. Atiéndase al cambio de señales." Qué había ocurrido? La curva del barógrafo mostraba que á las 1h 16m a. m. la presión atmosférica había comenzado á bajar: alcanzó la mínima del día anterior á las 1h 36m y todavía siguió bajando. Es indudable que si á las 1h45m se hubiera llamado la atención del oficial á la curva del barógrafo, se habría izado la 1.a señal de temporal 2 horas y 15 minutos más temprano!

Aquel mismo día el P. Coronas concibió independientemente la idea de un barógrafo despertador. Más esta vez se ideó un mecanismo no para el barógrafo Richard sino para el barógrafo de mercurio de Sprung-Fuess. Esto fué una mejora muy notable del plan original, porque este barógrafo amplifica el movimiento de la columna barométrica 5 veces—permitiendo de esta manera una apreciación más exacta—y además, tiene una energía mecánica suficiente para asegurar un buen contacto eléctrico, aún cuando los puntos de contacto no estuviesen en perfecta condición. La construcción del mecanismo y arreglo de sus partes, como aparece en el aparato ya instalado, se debe á la ingeniosidad del Sr. D. Román Trinidad, Mecánico Auxiliar del Weather Bureau, el cual perfeccionó radicalmente el plan que se le había propuesto.

El baguio arriba mencionado, que no fué de mucha intensidad, pasó entre Manila y Dagupan, hallándose á la menor distancia de la Capital entre 9h y 11h a. m. del 26 de Octubre.

OPPORTUNITIES FOR POSTCARD CORRESPONDENCE

Al Filipina Esp. Associo:

Membroj de Unua Bohema Virina Societo Esperanta en Praha, Bohemujo, dezirus korespondadi kun kelkaj estimataj anoj de via Klubo; kaze mi petas ĝentile se iu el ili dezirus ekligi amikan korespondadon, ke li bonvolu sendi sian adreson al subskribita sekretarino:

S-ino M. Krausona,
Zoberaz 1322,
Praha, Bohemia.

Ĉasopis Ĉeskych Esperantistu, oficiala organo de bohemaj esperantistoj, publikigas senpage adresojn de fremdaj (ne bohemaj) samideanoj, kiuj deziras trovi korespondantojn inter Bohemoj. Oni sendu ilustritan poŝtkarton kun adreso kaj rimarko pri kio oni volas korespondi al Redakcio de Ĉasopis Ĉeskych Esperantistu en Praha-II, Bohemujo.

Digitized by Google

GROUP NEWS

LIST OF MEMBERS OF THE BAYBAY ESPERANTO SOCIETY, LEYTE

Mr. Luman A. Jennings (President), Mr. Manuel Moraza (Sec.-Treas.), Mr. Juan Cortas, Mr. Juan Cortas (hijo), Mr. Sergio Galenzoga, Mr. Serafin Loreto, Mr. Filomeno Mascariñas, Mr. Simon Orcis, Mr. José Rodriguez, Mr. Felix Valenzona, Mr. Eduardo Vicentillo, Mr. Apolinario Tavera, Mr. Eriberto Loreto, Mr. Paterno Escuadra and Mr. Teodorico Silao.

IMPORTANT NOTICE

A special meeting of the Association was called during the month to consider a communication from Prof. Paul Berthelot. The following letter was read from the Executive Committee, and put in the form of a motion it was approved by all present.

LETTER FROM THE EXECUTIVE COMMITTEE PHILIPPINES ESPERANTO ASSOCIATION.

Gesamideanoj:—

We advised the calling of this special meeting for the purpose of strengthening our hands in a matter that we consider will be of great importance to our cause here as well as to very many of our members individually.

We are in receipt of a letter from a well known Esperantist, who is at present doing excellent propaganda work in South America, intimating his desire of crossing the Pacific and giving us some practical assistance in the movement here. The gentleman referred to is Dr. Paul Berthelot, a professor of Esperanto in the Berlitz School of Modern Languages at Rio de Janeiro.

It need hardly be mentioned how opportune would be the arrival here of a man with the command of the language and special ability of teaching it as Professor Berthelot.

To insure that he will not change his plans to visit these islands and thus cause us to miss an opportunity of having so adept an instructor amongst us we think it best to assure him that there are here a large number of persons who would be willing to attend a course of lessons in Esperanto and that the Association would be thus able to see him largely, if not wholly, reimbursed for his expensive trip

With this in view it is intended to inaugurate on his arrival a course of lecture classes with a fee of five pesos for about ten lectures or something upon these lines and we hope, should this proposition be favorably received, to have the signatures of those anxious to subscribe for tickets.

The money will not be called up until such times as Prof. Berthelot may arrive here and definitely agree to dates which will be settled by the Executive Committee.

Professor Berthelot does not ask for any direct financial assistance but intimates that this will be the longest and most costly propaganda journey that he has yet made and hopes to be able to receive word from us authoritatively that interest is sufficiently felt here to reimburse him to some extent, and we feel certain that the proposition we make will be as welcome to him as it will be to very many of our members who will have this opportunity of advancing their own studies and at the same time seeing the movement for Esperanto here given a decisive impetus forward.

EXECUTIVE COMMITTEE.

March 11, 1908.

All our readers will, we think, agree with the meeting that our most important need at present is a man who has both the time and special ability to take in hand the movement here. We cannot over emphasize the progress that stands to be accomplished should Mr. Berthelot be induced to come here. Here is an occasion where we must appeal for the individual assistance of members—we therefore ask you *all* to sign the form below and send it to P O. Box 326.

PLEASE FILL IN THIS FORM

_____, 1908

TO EXECUTIVE COMMITTEE
PHILIPPINES ESPERANTO ASSOCIATION:

I desire to subscribe for_____ set__ of tickets to Course of ten Lecture-Classes on Esperanto to be conducted in Manila by Professor Paul Berthelot at a date to be specified later and will pay the sum of five pesos for each set of ten lectures upon publication of dates.

Name _____

Address _____

TICKETS TO BE TRANSFERABLE.

Digitized by Google

LIST OF MEMBERS, FEB., 1908.

PHIL. ESP. ASS'N.

1 Dr. H. W. Yemans
2 Mr. W. W. Weaver
3 Mr. W. H. Case
4 Mr. A. R. Tuohy
5 Mr. W. Crozier
6 Mr. S. Garcia Roxas
7 Mr. W. D. Smith
8 Mr. Cecil Cosper
9 Mr. G. C. Dobson
10 Mr. W. J. Crampton
11 Mr. C. H. Noronha
12 Mr. M. Goodman
13 Mr. O. J. Madsen
14 Mr. C. H. Cady
15 Mr. M. A. Torres
16 Dr. Felipe Zamora
17 Miss Felicidad Zamora
18 Miss Trinidad Zamora
19 Miss Margarita Zamora
20 Miss Maria Paz Zamora
21 Miss Maria Paz Arguelles
22 Mr. E. Z. Putman
23 Mr. F. V. Freire
24 Mr. John F. Mangels
25 Mr. C. W. Ney
26 Mrs. C. W. Ney
27 Major Thos. L. Hartigan
28 Mr. Raymond Hartigan
29 Mr. J. Courtney Hixson
30 Hon. Cameron Forbes
31 Mr. Alfonso Velasco
32 Mr. I. Arnalot
33 Mr. Hermenegildo Cruz
34 Mr. T. C. Kinney
35 Mr. A. F. Ferguson
36 Mr. Leon Almeda
37 Mr. Horace J. Dickinson
38 Mr. Roy H. Gearhart
39 Mr. W. Dederick
40 Mr. Velear L. Minehart
41 Mr. Charles S. Banks
42 Mr. A. K. La Motte
43 Mr. R. B. Westcott
44 Mr. E. B. Harris
45 Mr. James H. Bass
46 Mr. Joseph Oberlin
47 Mr. Philip C. Whitaker
48 Mr. A. E. Ongpin
49 Mr. F. L. Lutz
50 Mr. W. T. Williams
51 Mr. Prudencio Pascual
52 Mr. M. B. Burke
53 Mr. S. V. Derr
54 Mr. S. Nakamura
55 Mr. M. M. Celis
56 Mr. G. H. Rarey
57 Mr. Santiago L. Abillar
58 Mr. Pedro C. Roxas
59 Mr. Eustaquio C. Diaz
60 Mr. F. E. Braman
61 Mr. Geo. H. Diaz
62 Mr. James Kelly
63 Mrs. Ledyard
64 Mr. Luis Llanso
65 Mr. José L. Javier
66 Mr. N. C. Comfort
67 Dr. Y. K. Ohno
68 Hon. W. Morgan Shuster
69 Mr. Vernor H. Petre
70 Mr. Alberto Campos
71 Mr. Plácido Santiago
72 Mr. Agaton D. Beltran
73 Mr. Roberto M. Dy
74 Mr. L. D. Weeks
75 MANILA ESP. SOC. No. 1
76 Mr. Arcadio Arellano
77 Mr. Ceferino Cacnio
78 Mrs. Anna R. Clifford
79 Mr. Sixto Nazario
80 Mr. Angel Borrel
81 Mr. Zoilo Villanueva
82 Dr. L. Viado
83 Dr. A. de Asis
84 Miss Natividad Almeida
85 Mr. Fernando Salas
86 Mr. Agustin Coruña
87 Mr. Pedro T. Torres
88 Mr. Juan Arayde
89 Mr. J. J. McCarthy
90 Mr. W. H. MacDonald
91 Mr. C. P. Jarman
92 Mr. W. R. Blanchard
93 Dr. J. Lane Albon
94 Mr. Rosendo Santiago
95 Mr. T. B. Tolman
96 Mr. Vicente Guasch
97 Mr. C. N. Guertin
98 Mr. E. R. Koert
99 Mr. Juan Manahan
100 Mr. H. C. Luersson
101 Mr. L. J. Lambert
102 Mrs. L. J. Lambert
103 Mr. Sixto Sandejas
104 Mr. Ramon Syyap
105 Mr. C. Rodriguez
106 Mr. John P. Quander
107 Mr. Honorio Lopez
108 Mr. W. M. Taylor
109 Mr. Leo J. Discher
110 Mr. W. A. Northrop
111 Mr. Norberto Rivera
112 Mr. F. Luling
113 Mr. A. Wuterich
114 Mr. A. V. Brodett
115 Mr. F. J. Brown
116 Mr. Manuel Espinosa
117 Mr. Eusebio Muyot
118 Mr. W. U. Anderson
119 Mr. Bruno Adora
120 Mr. Francisco Abella
121 Mr. Benito Abreu
122 Mr. W. W. Hoadly
123 Mr. J. Carpi
124 Mr. José Puya
125 Mr. H. M. R. Rodman
126 Mr. P. Botelho
127 Mr. J. H. Mader
128 Mr. Maurice Kahn
129 Mr. Francisco Latorre
130 Mr. Pablo F. Avelino
131 Mr. J. G. Boor
132 Mr. Carlos Voigt
133 Mr. J. C. Abella
134 Mr. B. F. Urrutia
135 Mr. G. Catipon
136 Mr. José V. Javier
137 Mr. Vicente Villalobos
138 Mr. R. Tiedemann
139 Mr. Ugo Bolleno
140 Mr. H. Staub
141 Mr. Emilio Salazar
142 Mr. Mariano de Leon
143 Mr. J. M. Estrella
144 Mr. Lino S. Agustin
145 Mr. Chas. H. Stone
146 Mr. V. A. Acuña
147 Mr. J. W. Marker
148 Mr. W. J. Hill
149 Mr. J. Caballero
150 Mr. A. Ramos
151 Mr. Maximo Alejo
152 Mr. M. Tenorio
153 Mr. C. Hilario
154 Mr. Earl B. Morris
155 Mr. H. Clarke
156 Mr. A. A. Remigio
157 Mr. J. E. Sanda
158 Mr. S. M. C. Joseph
159 Mr. Frank H. Gore
160 Mr. C. Spaulding Sly
161 Mr. Ed. Sizer, Jr.
162 Mr. F. Praysler
163 Mr. H. Wursch
164 Mr. E. E. Allen
165 Mr. F. Agtarap
166 Mr. J. E. de Guzman
167 Mr. F. Gonzalez
168 Mr. A. G. Castillijo
169 Mr. Thos. Moss
170 Mr. C. C. Young
171 Mr. J. McIntosh
172 Mr. J. U. Longaker
173 Mr. Max Protzen
174 Mr. W. Keller
175 Mr. W. N. Ray
176 Mr. W. K. Jones
177 Mr. R. M. Woolley
178 Mr. B. A. Green
179 Mr. Claudio Nera
180 Mr. Ciriaco Nicolás
181 Mr. Perfecto N. Cruz
182 Mr. Luis Paredes
183 Mr. Cándido Inglesa
184 Mr. L. P. Fiege
185 Mr. José Calero
186 Mr. José S. Santos
187 Dr. Ariston Bautista
188 Mr. Carson Taylor
189 Mr. C. Mandelbaum
190 Mr. Adam D. Tanner
191 Dr. E. H. Ruediger
192 Mr. W. Schultze
193 Dr. R. F. Bacon
194 Mr. R. C. McGregor
195 Mr. Herbert S. Walker
196 Mrs. Lora S. Cass
197 Dr. E. C. Shattuck
198 Dr. José Albert
199 Mr. W. W. Young
200 Mr. Paciano Castro
201 Mr. Gustavo Maulini
202 Mr. E. G. Weber
203 Mr. Manuel Enriquez
204 Mr. Canuto Gimenez
205 Mr. Mariano Luna
206 Mr. Santiago A. Leaño
207 Major Robert Noble
208 Mr. L. S. Brown
209 Mr. I. Posner
210 Mr. W. E. Grosclaude
211 Mr. Feliciano Altonaga
212 Mr. Jos. Cawrenberg
213 Mr. Valentin Descals
214 Mrs. I. Arnalot
215 Mr. L. Arnalot
216 Mr. R. M. Mealley
217 Mr. Gabriel P. Flores
218 Mr. Diego Rodrigez
219 Mr. Emilio Cueto
220 Mr. Prudencio Garriz
221 Mr. John R. Edgar
222 Mr. James F. Connolly
223 Mr. H. C. Ruppenthal
224 Mr. Faustino Mártires
225 Mr. Juan Gonzalez
226 Mr. Luis W. Dison
227 Mr. Barto Miranda
228 Miss Feliza Hizon
229 Mr. Amado Santos
230 Miss Soledad Dayrit
231 Miss Rosa Raymundo
232 Mr. Francisco Singian
233 Mr. Simeon Morales
234 Mr. Juan Munne
235 Miss Elena Lauchengco
236 Miss Felipa Lauchengco
237 Mr. Jorge Pineda
238 Mr. Benigno M. Gomez
239 Mr. H. Löwinsohn
240 Mr. M. V. del Rosario
441 Miss Mary Polk
242 Dr. W. E. Musgrave
243 Dr. P. E. Garrison
244 Dr. F. B. Bowman
245 Mr. M. T. Clegg
246 Dr. P. K. Gilman
247 Mr. R. Basa
248 Mr. T. H. Edwards
249 Mr. Albert J. Barnard
250 Mr. Joaquin Rui Planas
251 Mr. Manuel P. Ibañez
252 Dr. R. E. L. Newberne
253 Mr. Basil G. Butler
254 Mr. D. L. Twomy
255 Mr. Honorio Samelo
256 Mr. Evaristo Cubos
257 Mr. Domingo Uichico
258 Mr. Domingo Borromeo
259 Mr. Cresenciano Baza
260 Mr. Deogracio L. Javier
261 Mr. H. D. Gibbs
262 Mr. W. D. Carpenter
263 Mr. A. B. Hoag
264 Mr. José E. Canseco
265 Mr. A. R. Sacramento
266 Mr. Serviliano Mendoza
267 Mr. G. A. Remigio
268 Mr. V. Flaviano
269 Mr. Pánfilo Lacónico
270 Mr. R. Aspillera
271 Mr. Ralph Steinacher
272 Mr. Andrés Garcia
273 Dr. R. B. Bean
274 Mr. John S. Potter
275 Mr. T. Bitterman
276 ESP. SCIENCA KLUBO
277 Capt G. A. Skinner
278 Mr. Clementino Chaves
279 Mr. F. E. Cofren
280 Mr. E. B. Christie
281 Mr. Charles R. Cameron
282 Mr. Otho Atkin
283 Mr. D. M. Oloroso
284 Mr. Antonio Buñug
285 Dr. R. T. Edwards
286 Mr. Patricio Perez
287 Miss Gorgonia Ilo
288 Mr. José P. Katigbak
289 Mr. Santiago Artiaga
290 Mr. E. H. Murphy
291 Mr. Stuart S. Harvey
292 Mr. Chas. C. Coleman
293 Mr. Gregorio C. Villegas
294 Mr. W. J. Manion
295 Mr. F. M. Luz
296 Mr. B. Remedios
297 Mr. Cayetano Rodriguez
298 Mr. Isidro Matias
299 Mr. Isidoro Gonzalez
300 Mr. Segundo Lopez
301 Mr. Carlos Lorenzo
302 Mr. Gabriel La O
303 Mr. Francisco Sevilla
304 Mr. Arturo Ilo
305 Mr. Isidro Alparaz
306 Mr. Silverio E. Diaz
307 Mr. Fred. L. Pattison
308 Miss Rogelia Arguelles
309 Miss Amada Arguelles
310 Mr. Antonio Gomez
311 Mr. W. B. King
312 Mr. M. Molo Legaspi
313 Hon. F. M.a Guerrero
314 Mr. Lope K. Santos
315 Mr. A. M.a Rivero
316 Mr. Carlos Ronquillo
317 Mr. Ligorio Gomez
318 Mr. Manuel Lopez
319 Mr. Pedro Cabañgis
320 Mr. F. M. Snook
321 Mr. Amos E. Allen
322 Miss Esperanza E. Roa
323 Mr. Andrés Pastor
324 Mr. H. Otley Beyer
325 Gov. Jno. P. Finley
326 Miss Helen A. Florendo
327 Mr. Claudio Boada
328 Mr. Tereso L. Javier
329 Mr. W. A. Tener
330 Mr. Geo. Bronson Rea
331 Mrs. N. L. Cofren
332 Mr. J. R. Manners
333 Mr. J. L. Perrin
334 Mr. David Rines
335 Major H. B. Orwig
336 Mr. I. San Agustin
337 Mr. Rafael F. Morelos
338 Mr. Geo. W. Douglass
339 Lt. A. J. McDonald, P.S
340 Mr. José Nolasco, Jr.
341 Mr. Chas. A. Clark
342 Miss Carmen Romero
343 Mr. Henry Wise
344 Miss Rita Vera
345 ZAMBOANGA ESP. SOC.
346 Major Chas. H. Grierson
347 Mr. Simeon R. Bendaña
348 Mr. Edgar A. McClellan
349 Mr. Gregorio A. Arceo
350 Mr. Z. C. Collins
351 Mr Will. S Trey
352 Mr. Moisés V. Sansón
353 Mr. Henry Becker
354 Mr. Angel Ponce de Leon
355 Mr J M Noé
356 Mr. Ramon R. Ortiz
357 Mr. John Knox Arnold
358 Capt. L. E. Case, P.C.
359 Mr Luman A Jennings
360 Capt. G. T. Langhorne
361 Mr. Vicente Pacia
362 Miss A. de Ocampo
363 Mr. Manuel Franco
364 Mr. G. Avellanosa
365 Mr. F. M. Quimpo
366 Mr. Manuel Alcantara
367 Mr. J. P. Gallagher
368 Mr. Eugene C. Riva
369 Mr. P. A. Remigio
370 Mr. Everett M Stanley
371 Mr. Francisco Pamies
372 Mr. Luis Coma
373 Mr. Carlos Valls
374 Dr. H. J. Nichols, U.S.A.
375 Dr. Edgar King, U.S.A.
376 Mr. R. D. Fergusson
377 Mr. C. Ponce de Leon
378 Mr. Eduardo Gallego
379 Mr J. Monnier
380 Mr. Ferdinand Levy
381 Mr. Enrique Lopez
382 Mr. Joaquin Verdaguer
383 Mr. Robt. B. Sabin
384 Mr. I. de Tobar
385 Mr. Roscoe L. Hall
386 Rev. I. B. Harper
387 Mr. C. M. Colton
388 Dr. David P. Barrows
389 Mr. Luis de Keyser
390 Mr. P. A. Weems
391 Mr. Jose Morales
392 Mr. W. E. Goode
393 Mr. Ed Schimming
394 Mr. R. F. Figueras
395 Mr. Ricardo Reyes
396 Mr. José Grey
397 Mr. P. T. Bustamante
398 Mr. M. de Ocampo
399 Mr J. H. Taylor
400 Mr. Amos G. Bellis
401 Mr. E. Valmas
402 Mr. Gerónimo Galiana
403 Mr. Emilio Bonda
404 Mr. Leopold Falek
405 Mr. M. Plattring
406 Mr. V. Aldanese
407 Mr. J. M. Switzer
408 Mr. W. D. Malromates
409 Mr. Telesforo Chuidian
410 Mr. Carmelo Peñaflor
411 Dr. C. E. Freeman U.S A.
412 Mr. Manuel C. Grey
413 Miss Hazle de Lacey

Digitized by Google

En 3 minutoj vi povas gajni ₱-20.

partoprenante la ludon de la Limeriko.

FILIPINA ESPERANTISTO
Marto

Detranĉu tiun kuponon kaj sendu ĝin kun via respondo.

Tiu ludo certe interesos ĉiujn Esperantistojn ĉar ili povos ricevi monan premion da 50 frankoj, kiel rekompenco de triminuta pripensado.

KONDIĈOJ DE LA "LIMERIKO"

1.—Aldoni al la jenaj kvar versoj unu verson, kiu rimos kun la unua kaj havos la saman nombron da silaboj.

Sur la kapo, la ĉapelo;
En la koro, nobla celo;
Li promenis sur la strato,
Sed subite pasis kato
. . . . . .

2.—Sendi, kun tiu verso: *a*) sian nomon kaj plenan adreson; *b*) mandaton au postmarkojn po ₱0.50 fr. 1.25 (1 silingo, 1 marko, 50 spesdekoj); *c*) la kuponon kiu estas en la angulo de tiu ĉi teksto al

LA LIMERIKO
LIBRAIRIE DE L'ESPERANTO
15, rue Montmartre, Paris.

3.—Oni devos sendi la verson antaŭ la fino de Aprilo. (Se du versoj estas egale bonaj, la unue alveninta ricevos la premion.)

4.—La jugistoj estos S-roj Gabriel CHAVET kaj PUJULA-VALJES.

5.—La plej bona verso ricevos monan premion da ₱20.

6.—La nomo de la gajninto estos publikigata ĉiumonate en tiu ĉi jurnalo.

The Cosmopolitan Furniture Co.

121 ESCOLTA 127

ESTA CASA ES LA QUE VENDE LA ÚNICA Y VERDADERA MÁQUINA PARLANTE; EL GRAFÓFONO "VICTOR"

SURTIDO CONSTANTE EN DISCOS
DESDE ₱1.60

CLARK & CO.

OPTICIANS

ALL FORMS OF LENSES
MANUFACTURED : : :

EYES TESTED

76 ESCOLTA, MANILA

(WATSON BUILDING)

"Interesting Manila"

A SUITABLE AND APPROPRIATE
GIFT TO SEND HOME
BEAUTIFULLY ILLUSTRATED

Price ₱3.00

(Internacia Mono 3 Spesmilojn)

American Book & News Co.

McCULLOUGH BUILDING
MANILA

INDIA AND ESPERANTO.—On his way up the Persian Gulf with H. H. the Nawab of Radhanpur, Dr. J. Pollen, C.I.E., President of the B.E.A., stopped for a few hours at Karachi recently. He steamed up the harbour in a launch flying the Esperanto Flag, and at once visited the schools and preached the Gospel of Hope to the children. He is most anxious to get the common language introduced into the schools throughout the world, and wants India to take a leading part in the movement.—*The Pioneer.*

Digitized by Google

List of Members—Contd.

414 Mr. F. E. Angelo
415 Mr. Geo. Patton
416 Mr. Ildefonso Agulo
417 Mr. Vicente Miranda
418 Mr Cirilo M. Bayaya
419 Mr. Sinterio Mendoza
420 Capt. W E. Thompson
421 Mr. Pedro Amuario
422 Mr. Feliciano Basa
423 Mr Leoncio Liqueti
424 Mr H E Smith
425 Mr. Vicente Tecson
426 Hon. Macario Adriático
427 Miss Adel Dijamco
428 Mr. E S Eby
429 Rev J L McElhany
430 Major J. D. Glennon
431 Mr. Vernon D Gibson
432 Mr D. A Barretto
433 Mrs. E S. v. Piontkowski
434 Mr. J L. del Castillo
435 Mr. A. J. Cooper
436 Mr. Rafael Toralbo
437 Mr J W Bellinger
438 Mrs Bellinger
439 Mr W. W Harn
440 Mr V de la Rosa
441 Mr. Jose de la Rosa
442 Mr F Zapanta
443 Mr. Eriberto Antonio
444 Mr Antonio S Agustin
445 Mr. Graciano P. Santos
446 Mr Gregorio Giron
447 Mr. Eusebio Alejo
448 Mr Juan Espiritu
449 Mr. Manuel Ruiz
450 Mr. Francisco Teran
451 Mr. Vernacio Castillo
452 Mr. A E. Somersilles
453 Mrs A E Somersilles
454 Rdo. P. Juan Colleja
455 Mr. Timoteo Merlo
456 Esp. Klubo No 3. (Quiapo) Box 636
457 Dr Paul Clements
458 Dr M Herman
459 L' Espero Klubo Esp. San Fernando, Pamp.
460 Mr Lorenzo Manosca
461 Mr. Pedro R Santos
462 Mr. José D. Galicano
463 Mr. W. L Cofren
464 Mr. Nicanor Abejardo
465 Mr. F. A. Guldager
466 Mr W Holtzapple
467 Mr. Hermogenes Marco
468 Mr Apolonio Mendoza
469 Mr. Claudio Carbonell
470 Mr. Nemesio A Ratia
471 Mr Casimiro Urrutia
472 Mr. Gervasio de Lara
473 Mr. V. D. Fernandez
474 Mr. Miguel Picornell
475 Mr Harold V Lesher
476 Mr. V Concepcion
477 Mr. Mateo Guerrero
478 Hon. Carlos Corrales
479 Hon Ignacio Villamor
480 Mr F. Campilla
481 Mr. Enrique Amusco
482 Mr. Anton Rajakovich
483 Mr. Charles E. Currier
484 Mr Roman Martinez
485 Miss Purita Villanueva
486 Lieut A Poillon
487 Mr. A G. Zoboli
488 Baybay Esp. Soc., Leyte
489 Mr. Joaquin Davi
490 Mr J E. Hettrick
491 Mr. Arthur Kauffman

TO OUR ADVERTISERS

It is our aim to circulate this journal to the best advantage possible, and accordingly we send specimen copies regardless of expense and unstintedly; postal regulations prevent us from sending at preferential rates sample copies to the same individual for two consecutive issues and therefore our field is always to a large extent *a new field each month*. This should appeal to advertisers, especially when they are assured that we print 2000 copies each month and get them well placed. It is not an advertising scheme to gain a single centavo; all editorial work is done gratuitously and any cash balance over printing expenses that may be derived from advertisements in the future will be devoted to still further enlarging the circulation—to our interest and to our advertisers' interest—*our roads run parallel.*

Album Historico

DE LA

PRIMERA ASAMBLEA FILIPINA

SE VENDE EN LA OFICINA

DEL

FAR EASTERN REVIEW

McCULLOUGH BUILDING

RICAMENTE ILUSTRADO

Y ENCUADERNADO

THE COOPERATION OF ALL INTERESTED IN THE ESPERANTO MOVEMENT IS INVITED.

₱2.00 PER ANNUM **includes membership in the central association (Philippines Esperanto Association) as well as subscription to "Filipina Esperantisto."**

This journal, published monthly, will keep you informed as to the progress of Esperanto in all parts of the world.

The Executive Committee, Philippines Esperanto Association,
P. O. Box 326, Manila.

Please enroll my name on the books of the Association and forward "Filipina
Sírvase insertar mi nombre en el Libro de los Socios de la Asociación y mandarme el "Fi

Esperantisto" commencing with No..... I enclose ₱2.00.
lipina Esperantisto" empezando con el Núm..... Incluyo ₱2.00.

Name .....

WRITE CLEARLY. *Postal Address* .....

Se invita la cooperación de todos los que simpatizan con el "Esperanto" **₱2.00 al año es** la cuota de Socio en la Asociación Central estando incluido en esto su derecho á la suscripción al "Filipina Esperantisto."

Esta revista que se publica mensualmente dará todos los informes acerca del desarrollo del "Esperanto" en todas las partes del mundo.

Digitized by Google

ESPERANTO BOOKS

ENGLISH		
The Whole of Esperanto	₱0.10	₱0.10
Standard Course of Esperanto, by W. Bullen (paper)	.40	.44
Standard Course of Esperanto, by W. Bullen (cloth)	.80	.86
Graduated Lessons in Esperanto, with Key by A. Motteau	.40	.44
Student's Text Book, by Dr. O'Connor, M.A.	.80	.88
Grammar and Commentary on the International Language Esperanto, by Maj.-Gen. George Cox, B.A. (2nd Revised Edition)	1.60	1.70
Esperanto-English Dictionary, by A. Motteau	1.00	1.08
English-Esperanto Dictionary, by O'Connor & Hayes	1.00	1.08
SPANISH		
Todo el Esperanto	.10	.10
Primeras Lecciones (Cart)	.30	.34
Manual y Ejercicios de Esperanto, por V. Inglada	1.30	1.40
ESPERANTO LITERATURE		
Fundamenta Krestomatio, a collection of prose and poetry, edited by Dr. Zamenhof, standard guide for Esperanto style (paper)	2.00	2.12
Fundamenta Krestomatio, a collection of prose and poetry, edited by Dr. Zamenhof, standard guide for Esperanto style (cloth)	2.50	2.64
Hamlet, translated by Dr. Zamenhof (paper)	1.20	1.30
Hamlet, translated by Dr. Zamenhof (cloth)	2.00	2.10
Julio Cezaro (de Shakespeare), trad. D. H. Lambert, B.A. (cloth)	1.30	1.40
Monadologio, of Leibnitz, translated by E. Boirac, Rector of the University of Dijon	.45	.50
Kondukanto kaj Antologio, by A. Grabowski	1.40	1.50
Esperantaj Prozajoj, by the best authors (paper)	1.40	1.50
Diversajoj, stories translated by various writers (paper)	1.20	1.30
La Revizoro, komedio en 5 aktoj de N. V. Gogol, trad. Dr. Zamenhof	1.20	1.30
Vojaĝo Interne de mia Ĉambro of X. Le Maistre, translated by Sam. Meyer	.60	.70
Elektitaj Fabloj (Lafontaine), trad. G. Vaillant	.60	.70
Paulo kaj Virginio, translated by H. Hodler	1.00	1.10
La Ora Saflano (and English key)	.50	.58
Esperanto Teacher, The, a simple course for non-grammarians, by Helen Fryer (cloth)	.40	.44
La Ĉiutaga Vivo, (Gouin Metodo)	1.00	1.08
Komercaj Leteroj, Lambert & Berthelot	.40	.44
Konkordanco de Ekzercaro, A. E. Wackrill	1.00	1.10
Ali Baba kaj la 40 Rabistoj, Maj.-Gen. G. Cox	.30	.34
Blinda Rozo (Hendrik Conscience), trad. S-ino Van Melckebeke	1.00	1.08
Elektitaj Fabeloj (Grimm), trad. Kabe	1.00	1.08
La Interrompita Kanto, (E. Orzeszko), trad. Kabe	.80	.88
Paĝoj el la Flandra Literaturo, trad. D-ro Seynaeve kaj D-ro Van Melckebeke	1.20	1.30
Unua Legolibro, Legajoj gradigitaj, de Kabe	1.00	1.10
La Rabistoj (Schiller), trad. D-ro Zamenhof	1.40	1.50
La Revizoro, (N. V. Gogol), trad. D-ro Zamenhof	1.40	1.50

JOHN R. EDGAR & CO.

BOOKSELLERS AND STATIONERS

(DEPÔT FOR PHIL. ESPERANTO ASSOCIATION)

143 ESCOLTA

JOIN THE PHILIPPINE ESPERANTO ASSOCIATION! The Monthly journal Filipina Esperantisto free to members; inclusive dues only ₱2.00 per year. A Bond of both learners and well-wishers combined for the purpose of pioneering the Esperanto movement in the Philippines.

Apply to Executive Committee, P.E.A., Box 326, Manila

Digitized by Google

KAPAKANÁN AT PALÁTUNTUNAN
NG̃
WIKANG ESPERANTO

IKALAWANG BAHAGI

MORPOLOHIYA AT SINTAKSIS

Ang pag-aaral at pagbubuô nang hugis ng̃ mg̃a salitâ ay siyáng tungkol ng̃ tinatawag na *Morpolohiya* at ang pag-gamit at pag-uugnay upang makayarì ng̃ mg̃a buông pagsasaysay sa is ng wikà, ay tinatawag nan ang *Sintaksis*.

Upang huwag mahirapan ang bumabasa at dahil namán sa kagaanan ng̃ Wikang Esperanto, ay minarapat naming pagpisanin na ang dalawang bahaging yaón ng̃ Gramátika, at ipakikilala muna ang pagbubuô ng̃ hugis ng̃ mg̃a salitâ at saká isasaysay pagkatapos ang kaparaanan sa pag-gamit at pagsasapì-sapì ng̃ mg̃a salitâ.

UNANG PANGKAT

ANG ARTÍKULO

Tinatawag na *Artíkulo* ang isáng bahagi ng̃ *orasiyón*, na, sa wikang itó'y ginagamit lamang sa pagpapakilala ng̃ *sustantibo*, kung itó'y hindî nagtataglay ng̃ *hénero* at *número*. Ang Artíkulo sa Wikang Esperanto ay ísá lamang kapara sa wikang tagalog, at itó'y ang *la*. *La patro* = ang amá; *la patrino* = ang iná; *la evaloj* = ang mg̃a kabayo.

Sa Esperanto ay walâ niyáng artíkulo *indeterminado* na *un, una, unos, unas*, na mayroon sa wikang kastilà. Halimbawà: *Leono estas besto* = ang león ay isáng hayop.

Ang artíkulong *la* ng̃ Esperanto ay ginagamit lamang sa pagpapakilala ng̃ is ng sustantibo ó kayâ sa pagpapakilala ng̃ is ng ng̃alang pangkalahatán: itó'y ang kalahatlahatang bagay na kinauukulan na may is ng anyô at is ring pinangalingan lamang.

Halimbawà: sa pang̃ung̃usap na, *ni voku la ing̃enieron* = tawagin natin yaóng inheniyero; ang artíkulong *la* ay siy ng nagpapakilala sa *inheniyero* at nagbabadhâ sa inheniyerong nákikilala na natin, ó napag-usapan na. Ng̃uni't kung ang sasabihin natin ay

ESPERANTO-

HOTEL DE ★ FRANCE

KONSULEJO

HOTEL DE FRANCE, ESCOLTA

Centrally located : : : :
All modern conveniences

NEW HOTEL ORIENTE, INTRAMUROS

First Class Cuisine

NOTICE

As a convenience to our patrons, meal tickets sold at the two above hotels will be honored in either.

La Granja, Trinidad, Benguet

The summer resort of the Philippines

Phone 2183 P. O. Box 291

John R. Edgar & Company

Booksellers and Stationers

143 Escolta

IT MAY BE OF INTEREST to you to know that we sell the following books, and at the prices given below:

		Post
Laird & Lee's Pocket Dictionary Sp. & Eng. at	₱ .60	.06
Laird & Lee's Pocket Dictionary (Leather) Sp. & Eng.	1.00	.10
Appleton's Sp. & Eng.—Eng.-Sp. Dictionary	6.00	.50
The Student's Standard Dictionary Eng.	5.50	.62
Spanish in Twenty Lessons	4.00	.26
The Spanish Verb—Traub	3.00	.20
Verbos Españoles—Cortina	2 80	.10

Write to us if you need any of the above books or ANYTHING ELSE in our line.

Very sincerely yours,

JOHN R. EDGAR & CO.

per John R. Edgar

Digitized by Google

ni voku inĝenieron = tumawag tayo nĝ isíng inheniyero, ang dî natin pag-gamit nĝ artíkulo *la* ay siyáng kakikilanlán na ang ninanais natin ay tawagin ang bala nang inheniyero, pagká't dî nĝâ tinutukoy kun sino.

Isá pang halimbawà: *La hispano estas nobla* (ó *la hispanoj estas noblaj*) = ang kastilà'y maranĝal (ó ang mĝa kastilà'y mĝa mararanĝal); sa bagay na iya'y ginagamit ang artíkulong *la* dahil sa ang ibig sabihin ay ang lahat halos nĝ mĝa kastilà ay pawang mararanĝal; na ang mĝa anák nĝ Espanya'y mararanĝal.

Sa kabil ng dako naman ang *mi konas hispanon* = nakikilala ko ang is'ng kastilà ay ginagamit ang artíkulo sapagka't ang sustantibong *hispanon* ay dî tinitiyak at sa gayo'y dî nĝâ rin tumutukoy sa ahat nĝ pilipino.

Ang mĝa sadyáng panĝalan ó mĝa *nombre propio* ang kadalasa'y dî na rin nanĝanĝailanĝan pa nang artíkulo sapagka't sadyâ na nĝâng may sukat ipagkaki ala sa kanilá. Halimbawà: *Ameriko* = Amérika; *Napoleono* = Napoleón; *Esperanto* = ang Esperanto.

Datapwa't kung ang *nombre propio* ay sadyáng itinutukoy sa isíng tanĝing pag-gamit, ang artíkulong *la* ay dî maaaring dî gamitin. Halimbawà: *La suda Ameriko* = ang Amérikang-Timog; *la bela lingvo internacia Esperanto* = ang mainam na wikang Esperanto na pangkalahatan.

Ang artíkulo ay nála'agay nĝâ sa una nĝ katipunan nĝ mĝa salitâng kinauukulan; nĝunì't sa mĝa tulâ ay karaniwang ilagay ang artíkulo sa pag-itan nĝ sustantibo at adhetibo. Halimbawà: *Ferdinando la Sankta* = ang santong Fernando.

Ha! baldaŭ SIPISTO LA BELA
Perdiĝis sub l' akvoturnado,

sa lugal na isulat na: *la bela sipisto.*

En la tag' de Valenteno
Mi al MIA LA TREZORO
Venis frue en mateno,
Por saluti vin el koro,

sa lugal na: *al la mia trezoro* ó *al la trezoro mia.*

THE HIKE SHOE

The Shoe made especially for the tropics

Tan Calf Oxfords, Bluchers and Bals.	₱10.00
Black Calf and Kid Oxfords, Bluchers and Bals	₱10.00
White Duck Oxfords, The Hike . .	₱ 7.00
White Calf Oxfords, The Hike. . .	₱10.00
Black Arabian Horse, LITTLE DUKE .	₱ 8.00

We carry a line of the Hanan shoes, the best known shoe in the world

AMERICAN SHOE STORE

R. A. McGRATH, PROPRIETOR PLAZA GOITI

Digitized by Google

Ang artíkulo'y ginagamitan nğ apóstrope ó kómang paitaís kung itó'y sumusunod sa isáng *proposisiyón* na nagtatapós sa bokal. Halimbawà: *La ungegoj de l' tigro* = ang mğa kukó nğ tigre. Maaarì rin namang huwag nang gamitin ang titik na *a* sa artíkulong náuuna sa isáng salitâ na pinanğunğunahan nğ isá ring bokal. Halimbawà: *kun l' anğelo* = kasama nğ anghel; *l'amo* = ang pag-ibig.

Ang mğa isinaysay na pag-aalis nğ gayong mğa titik ay dî isáng panğanğailanğan sa Wikang Esperanto; sa makatwid, ang sumusunod na mğa panğunğusap ay wastô nğâ at kapwà tumpak: *L'amiko de l'reğo* ó *l'amiko de l'reğo*.

Sa pagtulâ ay madalás na alisin ang bokal nğ artíkulo dahil sa pagpapatugmâ-tugmâ nğ mğa salitâ; subalì't sa pagsulat na patuluyan (prosa) anáng nagmunakalà nğ wikang Esperanto, ay lalong mabuti raw na huwag nang alisín ang titik na *a* nğ artíkulo, sapagka't ang ganitó'y makapagbibigay nğ mabuting bagay ukol sa palatuntunan nğ wikang itó.

IKALAWANG PANGKAT

ANG SUSTANTIBO

Tinatawag na sustantibo ay yaong bahagi nğ *orasiyón* na ginagamit sa pagpapakilala nğ bisà at urì nğ bawat bagay. Halimbawà: *justeco* = justicia; *tablo* = dulang.

Ang lahat nang sustantibo sa wikang Esperanto, ay nakikilala sa titik na *o* na tinataglay sa hulí nğ isáng salitâ: *patro* = padre, *folio* = dahon nğ ak at ó dahon nğ iba pang bagay. Sa makatwid: kung ibig nating gumawâ nğ isáng sustantibo ay kai anğang kabitán lamang ang alin mang ugat nğ isáng titik na *o* sa hulí, at itó'y magiging sustantibo nğâ nğ salitâng pinangalinğan nğ ganoong ugat. Halimbawà sa *parol'* = magsalitâ, ay nagiging *parolo* = salitâ; sa *am'* = umibig, *amo* = pag-ibig; sa *feli'* = maligaya, *feli'o* = ligaya.

Sa Esperanto ay walang *hénero*. Ang artíkulong *la*, ay dî nagbabago magpakailan pa man, at sa gayo'y nágagamit sa lahat nğ mğa sustantibo, adheti o at partisipiyo, na ang mğa itó'y nagkakaroon lamang nğ kabaguhan kung nauukol sa isá ó sa ilang bagay. Ang papel = *la papero;* ang dulang = *la tablo;* ang mğa mababuting akat = *la bonaj libroj;* ang mğa páhinang linimbág = *la presitaj pağoj.*

Walter E. Olsen & Co.

Wholesale and Retail

Cigar and Tobacco

Merchants

Cigars of the leading Factories sold at Factory Prices : : : : : : :

TWO STORES:

KIOSKO HABANERO
27 Escolta

KIOSKO RIZAL
168-170 Escolta

Digitized by Google

Ang mg̃a titik na *in*, kung nálalagay sa pag-itan nḡ isáng ugat at sa hulíng *o* nḡ sustantibo, ay nagpápakiʻala na itóʻy nauukol sa mg̃a babae, at ginagamit sa panḡaʻan nḡ mg̃a katungkulan. Ganoon din namán ginagamit din sa panḡalan nḡ mg̃a tao't hayop. Halimbawà: *La patro* = ang amá; *la patrino* = ang iná; *la ĉevalo* = ang kabayo, *la ĉevalino* = ang kabayong babae; *la botisto* = ang mangagawà nḡ sapatos, *la botistino* = ang babaeng mangagawà nḡ sapatos.

Ang plural ay nagagawâ sa paglalagay nḡ isáng titik na *j* sa hulihán nḡ titik na *o* nḡ singular. Halimbawà: *birdo* = ibon, *birdoj* = mg̃a ibon, *virino* = babae, *virinoj* = mg̃a babae.

(Sapagka't ang titik na *j* ay konsonante ay dî nḡâ nakapagpaparagdag nḡ bilang nḡ sílaba nḡ isáng salitâ, ni dî rin naman nakapagpapapalít sa diín nang pagbibigkás: *virino*, dapat bigkasíng *vi*-RÍ-*no* (tatlóng sílaba); *virinoj*, dapat ding bigkasíng *vi*-RÍ-*noj* (tatlóng sílaba).

Sa Esperanto ay dalawá lamang ang tinatawag na *caso:* ang nominatibo at ang akusatibo; ang hulíng titik nḡ nauuna ay *o* at ang sa ikalawá ay *on* naman (iniuukol sa singular nḡ sustantibo); sa *oj* at sa *ojn* (iniuukol sa plural nḡ sustantibo); sa *a* at *an* (iniuukol sa adhetibo nḡ singular) at sa *aj* at *ajn* (iniuukol sa plural nḡ adhetibo); sa maliwanag na sabi: ang akusatibo ay nagagawâ sa paglalagay nḡ isáng *n* sa hulihán nḡ salitâng dapat kaukulan. *Mia patro skribas leteron* = Ang amá ko'y sumusulat nḡ isáng liham.

Sa akusatibo ay napapasama dî lamang ang sustantibo na parang kapupunán at tiyák na tumutukoy, kundî naman lahat niyaong nagpapakilala rito. Halimbawà: *Ang amá ko'y sumusulat ng isáng* MAINAM *na dula na* MAY TATLONG YUGTÔ = *Mia patro verkis* BELAN TRIAKTAN *dramon.* Gaya nang nakita natin, ang mg̃a adhetibong *belan* at *triaktan* (na may tatlóng yugtô) na tumutukoy sa salitáng *drama* (dulâ) ay nagtataglay nḡ *n* nḡ akusatibo.

Ang ibang mg̃a kaso nḡ Esperanto ay itinatadhanà sa pamamag-itan nang tinatawag na proposisiyón. Ang *de* ukol sa henitibo, ang *al* sa datibo, at ang *en, kun, sur per, por,* at ibpa., ay iniuukol sa ablatibo.

ANG PAG-GAMIT NḠ SUSTANTIBO

SINGULAR

Nominatibo...ang ilog	la rivero
Henitibo.....sa ilog	de la rivero ó de l'rivero
Datibo.....sa ilog ó ukol sa ilog	al la rivero ó por la rivero
Akusatibo.....ang ilog ó sa ilog	la riveron
Bokatibo.....¡oh, ilog!	ho, riveron!
Ablatibo.....sa, (kay) at ibpa., ang ilog	en, kun, etc., la rivero

PLURAL

Nominatibo...ang mg̃a ilog	la riveroj
Genitibo.....sa mg̃a ilog	de la riveroj ó de l'riveroj
Datibo.....sa mg̃a ilog ó ukol sa mg̃a ilog	al la riveroj ó por la riveroj
Akusatibo.....ang mg̃a ilog ó sa mg̃a ilog	la riverojn
Bokatibo.....¡oh, mg̃a ilog!	ho, riveroj!
Ablatibo.....sa, at ibpa., mg̃a ilog	en, kun, etc., la riveroj

Ang hulíng titik na *o* na sadyáng pinagkakakilanlán sa sustantibo ay maaaring alisín at halinhán nḡ isáng apóstrope ó kómang paitaas; nḡunìʻt ang pag-aalis nitó, na karaniwang gawín sa tulâ, ay naaaring gamitin nḡâ sa *nombre* nḡ singular, at kailan ma'y dapat gamitin sa ibang mg̃a salitâ na angkán nḡ Gramátika, gaya sa adhetibo, berbo at adberbio.

Halimbawà: *la amo, la am'* = ang pag-ibig; Napoleono, Napoleon' = Napoleón.

Sa awit na *La Espero* (Ang Pag-asa) ni Dr. Zamenhof, ay matatagpuán natin ang tulang itó:

Al la MOND' *eterne militanta.*
Sa mundong laging nakikibaka.

Ang pagkákaalís nḡ titik na *o* nḡ sustantibo ay dî nakapagpapalít nḡ lugal na dapat pagdumiinan sa pagbibigkás nḡ isáng salitâ; sa makatwid, ang mg̃a sustantibo na inalisán nḡ *o*, ay nabab wasan nḡâ nḡ sílaba. Dapat bayon dito ang pagbibigkás, gaya nḡ sinabi namin sa unahan hingíl sa mg̃a sílabang ibinibigkás na padiín.

Halimbawà: *metod' me-tod'* = aalinsunurin.

Digitized by Google

DRESDEN

LA URBO DE LA IVA INTERNACIA KONGRESO ESPERANTISTA

Vidu la paĝojn :72-174

Digitized by Google